

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

PRIMERJAVA PONUDB
NEKATERIH STORITEV BANK

SILVO ROŽEN

KOPER, 2009

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Zaključna projektna naloga

**PRIMERJAVA PONUDB
NEKATERIH STORITEV BANK**

SILVO ROŽEN

Koper, 2009

Mentor: doc. dr. Ajda Fošner

POVZETEK

Z diplomskim delom smo želeli prikazati nekatere banke (Abanka, Delavska hranilnica, Deželna banka, Nova Ljubljanska banka, Poštna banka Slovenije, Probanka in SKB banka). Proučevali smo področja osebnih računov, varčevanja, kreditov (hitri, gotovinski in stanovanjski kredit) in moderne bančne poti. Proučevali smo predvsem stroške, ki si jih banke obračunavajo za opravljene storitve in koliko nam banke obrestujejo naš denar. Prikazali smo tudi razliko v delovanju Banke Slovenije pred uvedbo skupne evropske valute in skupno delovanje centralnih bank v evro območju.

Ključne besede: banka Slovenije, tolar, evro, poslovne banke, osebni račun, varčevanje, krediti, elektronsko bančništvo

SUMMARY

With this diploma, we have presented some banks (A-banka, Delavska hranilnica, Deželna banka, Nova Ljubljanska banka, Poštna banka Slovenije, Probanka in SKB banka). We have studied some areas of personal accounts, savings, credits (fast credit, cash credit, credits for houses) and modern bank ways. We studied costs which banks take themselves for credits and how much interests banks give us for money on our accounts. We showed how national bank worked before we got euro and how it works now when we are in euro zone.

Key words: National bank, tolar, euro, business banks, personal accounts, savings, credits, e-banking

UDK: 336,71:338.46(043.2)

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredelitev področja in opis problema	1
1.2	Namen, cilj in osnovne trditve	2
1.3	Predpostavke in omejitve	2
1.4	Metode raziskovanja	3
2	Banka Slovenije.....	5
2.1	Splošni podatki.....	5
2.2	Zakoni in predpisi.....	6
2.3	Naloge banke slovenije	7
2.4	O denarju	8
2.4.1	O evru.....	9
2.4.2	Evro bankovci	11
2.4.3	Evro kovanci	12
3	Predstavitev proučevanih bank	13
3.1	Abanka Vipa	13
3.2	Delavska hranilnica	14
3.3	Deželna banka	15
3.4	Nova Ljubljanska banka.....	16
3.5	Poštna banka Slovenije.....	18
3.6	Probanka.....	19
3.7	SKB banka.....	20
4	Primerjave storitev proučevanih bank	21
4.1	Osebni račun.....	21
4.2	Varčevalne vloge	25
4.3	Kredit.....	29
4.3.1	Hitri kredit.....	29
4.3.2	Gotovinski kredit	32
4.3.3	Stanovanjski kredit.....	41
4.4	Elektronsko bančništvo	47
4.4.1	Oblike elektronskega bančništva	48
4.4.2	Varnost pri elektronskem bančništvu	49
5	Zaključek	53
	Literatura	55
	Viri	56

TABELE

Tabela 3.1: Največjih 10 delničarjev Abanke vipa d. d.....	14
Tabela 3.2: Deset največjih delničarjev delavske hranilnice.....	15
Tabela 3.3: Deset največjih lastnikov Deželne banke v deležu.....	16
Tabela 3.4: Največji delničarji NLB	18
Tabela 3.5: Stanje delničarjev	19
Tabela 3.6: 10 največjih delničarjev Probanke.....	20
Tabela 3.7: Največji delničarji SKB banke	20
Tabela 4.1: Strošek osebnega računa.....	22
Tabela 4.2: Strošek osebnega računa.....	22
Tabela 4.3: Strošek osebnega računa.....	22
Tabela 4.4: Strošek osebnega računa.....	23
Tabela 4.5: Strošek osebnega računa.....	23
Tabela 4.6: Strošek osebnega računa.....	23
Tabela 4.7: Strošek osebnega računa.....	24
Tabela 4.8: Vezana vloga	25
Tabela 4.9: Vezana vloga	26
Tabela 4.10: Vezana vloga	26
Tabela 4.11: Vezana vloga	27
Tabela 4.12: Vezana vloga	27
Tabela 4.13: Obresti z variabilno obrestno mero	28
Tabela 4.14: Vezana vloga	28
Tabela 4.15: Hitri kredit	30
Tabela 4.16: Hitri kredit	30
Tabela 4.17: Hitri kredit	31
Tabela 4.18: Hitri kredit	31
Tabela 4.19: Gotovinski kredit	33
Tabela 4.20: Obdelava vloge	34
Tabela 4.21: Gotovinski kredit	35

Tabela 4.22: Gotovinski kredit	36
Tabela 4.23: Obdelava vloge	36
Tabela 4.24: NLB kredit vezan na EURIBOR	36
Tabela 4.25: Gotovinski kredit	37
Tabela 4.26: Strošek odobritve kredita.....	37
Tabela 4.27: Potrošniški kredit.....	37
Tabela 4.28: Strošek obdelava kredita.....	38
Tabela 4.29: Fiksna obrestna mera	38
Tabela 4.30: Variabilna obrestna mera.....	39
Tabela 4.31: Strošek odobritve.....	39
Tabela 4.32: Spremenljiva obrestna mera	40
Tabela 4.33: Fiksna obrestna mera	40
Tabela 4.34: Stanovanjski kredit	42
Tabela 4.35: Delavska hranilnica	42
Tabela 4.36: Stanovanjski kredit	43
Tabela 4.37: Strošek obdelave.....	43
Tabela 4.38: Stanovanjski kredit	44
Tabela 4.39: Stroški obdelave	44
Tabela 4.40: Stanovanjski kredit	44
Tabela 4.41: Stanovanjski kredit	45
Tabela 4.42: Kredit z zastavo nepremičnine	45
Tabela 4.43: Zavarovanje drugo (vrednostni papir, vezan denar).....	46
Tabela 4.44: Moderne bančne poti	50

KRAJŠAVE

ECB	evropska centralna banka
ZBS	Zakon o banki Slovenije
EU	evropska unija
d. d.	delniška družba
d. o. o.	družba z omejeno odgovornostjo
z. o. o.	zadruga z omejeno odgovornostjo
PTT	pošta telegraf telefon
EURIBOR	referenčna obrestna mera Evropske denarne unije
NOM	nominalna obrestna mera
o. t.	odstotne točke
EUR	evro
o. m.	obrestna mera

1 UVOD

1.1 Opredelitev področja in opis problema

Denar in banka sta pomembna dejavnika, ki nastopata na trgu. Pomembna sta tako za ljudi kot tudi za narodno gospodarstvo. Predvsem pa so banke, ki nastopajo na trgu pomembne za ljudi. Banke so pomembne zaradi kreditov, ki jih ljudje oz. posamezniki potrebujemo za investicije in jih brez pomoči bank ne bi zmogli. Banke nastopajo na trgu kot hranilec denarja in kot posojilodajalec. Finančne institucije, torej omogočajo prenos prihrankov od varčevalcev k investitorjem, ki te prihranke potem investirajo in porabljajo v skladu z namenom, zaradi katerega jim je finančna institucija sredstva tudi dodelila. Problem, ki nastane pa je predvsem v različnostih stroškov, ki si jih posamezne banke obračunavajo za opravljene storitve.

Z osamosvojitvijo Slovenije je bil tudi bančni sektor deležen velikih sprememb. Banke so se morale spoprijeti s spremembo politično – ekonomskega sistema in monetarno samostojnostjo. Pomemben je bil prvi mejnik, ki ga je postavila Banka Slovenije z izdajo prvih bonov, ter kasneje zamenjava teh bonov za prvi »pravi denar«, ki je bil tolar in kasneje zamenjava in prevzem skupne evropske valute evra. Banke so se v procesu tranzicije bojevale tudi z drugimi težavami, kot so: tehnološki izzivi, uvajanje novih produktov, kapitalna ustreznost... Banke delujejo v dinamičnem okolju, v katerem se morajo čim hitreje prilagajati spremembam. In prav hitrost prilagajanja na spremembe v okolju in v banki sami je pomembna konkurenčna prednost bank. Pomembna konkurenčna prednost bank je hitrost prilagajanja na spremembe v okolju in v banki sami. Pojavile so se nove dimenzije ciljev, ki se kažejo v razvoju, rasti in dolgoročnem obstoju bank ter družbeni odgovornosti. Cilj bank ni več samo dobiček, ampak tudi nasveti komitentom. Banke morajo z aktualnimi informacijami komitentom nuditi najboljše rešitve v danem trenutku.

V diplomskem delu nameravamo proučiti in primerjati določene storitve posameznih bank, ki delujejo v Slovenj Gradcu. Banke, ki delujejo na območju Slovenj Gradca so: Nova Ljubljanska banka, SKB banka, A-banka, Probanka, Delavska hranilnica, Deželna Banka in Poštna banka Slovenije.

Osredotočili se bomo predvsem na stroške osebnih računov, ki jih obračunavajo banke za vodenje le-teh, zneske obresti, ki jih banke ponujajo za posamezne vrste vlog, stroške odobritev kreditov, njihovo zavarovanje, primerjavo obrestnih mer pri kreditih (gotovinski, namenski in stanovanjski) in na kratko pregledali še moderne poti, ki jih ponuja internet na področju bančništva.

1.2 Namen, cilj in osnovne trditve

Namen diplomskega dela je predstaviti delovanje finančnih institucij, ki delujejo na območju Slovenj Gradca. Predstaviti želimo vse finančne institucije, kako delujejo, kolikšne stroške si obračunavajo za storitve, ki jih omogočajo svojim komitentom, kakšne tržne deleže imajo posamezne banke, ki delujejo na področju Republike Slovenije.

Cilj diplomskega dela je prikazati, katere banke so na katerem področju najugodnejše, katere banke ponujajo spletno bančništvo in katere banke tudi ugodno servisirajo svoje stranke ter ustvariti celovit pogled na pristop do strank.

Osnovne trditve, ki jih želimo potrditi ali ovreči z diplomskim delom so:

- banke se med sabo razlikujejo, a te razlike glede zaračunavanja stroškov komitentov verjetno niso velike;
- manjše banke, torej banke, ki na celotnem področju republike Slovenije pokriva-jo manjši delež, bodo ugodnejše kot banke, ki imajo večji tržni delež;
- banke različno obravnavajo storitve med komitenti in nekomitenti, s stališča stroškov in obresti;
- pozitiven vpliv e-bančništva na hitrost opravljanja določenih storitev;
- da se banke po storitvah razlikujejo med sabo.

Namen diplomskega dela je izdelati primerjavo ponudb med določenimi storitvami, ki jih proučevane banke ponujajo na trgu, ter stroški, ki jih obračunavajo. Predstaviti želimo tudi delovanje Banke Slovenije kot banke, ki na podlagi zakona nadzira delovanje bank in hranilnic, skrbi za pokrivanje finančnih obveznosti države. Diplomsko delo bo pokazalo prednosti bank na področju določenih proučevanih storitev kot so: varčevanje, krediti (hitri, gotovinski in stanovanjski krediti) ter e-bančništvo, s stališča fizičnih uporabnikov storitev bank.

Cilj diplomskega dela je proučiti razlike med ponodbami bank (NLB, A-banka, SKB banka, Probanka, Deželna banka, Delavska hranilnica in Poštna banka Slovenije), pri določenih storitvah, kot so varčevanja in krediti (hitri, gotovinski in stanovanjski kredit). Iz primerjav bo razvidno, katera banka je v katerem segmentu najugodnejša.

1.3 Predpostavke in omejitve

Glede na raziskavo, ki jo bomo opravili, predvidevamo, da bomo prišli do ugotovitve, da banke drugače obravnavajo komitente kot nekomitente, da se lahko glede na znesek kredita zniža tudi obrestna mera.

Predpostavljamo, da nam bo za izdelavo diplomske naloge dostopna domača in tuja literatura s področja bančništva in bomo določene informacije, ki bodo pomembne pri primerjavah, lahko dobili pri banki sami.

Omejitve bodo verjetno obstajale pri določenih podatkih, ki so mogoče del poslovne tajne posameznih bank. Zaradi obsežnosti obravnavanega področja se bomo omejili na omejeno število bank. Proučevane banke so: NLB, A-banka, SKB banka, Probanka, Delavska hranilnica, Deželna banka in Poštna banka Slovenije.

Omejili se bomo na literaturo, ki jo navajamo v zadnjem poglavju, to pa je predvsem literatura s področja bančništva, nekaj podatkov pa bomo predvidoma dobili s spletnih strani obravnavanih bank in iz osebnih razgovorov z zaposlenimi, če bodo le ti potrebni.

1.4 Metode raziskovanja

V diplomski nalogi bomo uporabili naslednji dve raziskovalni metodi. S primerjalno metodo bomo primerjali banke in njihove storitve neposredno, saj bomo le tako prišli do objektivnih rezultatov. Z raziskavo se bomo osredotočili na ponudbe izbranih bank, kot so: stroški vodenja računa, obresti pri vlogah, obresti pri dolgoročnih in kratkoročnih kreditih, vrste kreditov, ki jih ponujajo banke. Z analitično metodo bomo podatke razčlenili v posamezne dele in jih analizirali. V diplomskem delu bomo uporabili različne vire:

- domačo in tujo strokovno literaturo,
- domače in tuje elektronske vire,
- članke v strokovnih revijah,
- razgovore z zaposlenimi na tem področju,
- interne vire bank.

2 BANKA SLOVENIJE

2.1 Splošni podatki

Banka Slovenije je bila ustanovljena s sprejetjem Zakona o banki Slovenije, 25. junija 1991 (Banka Slovenije 2009). Svet banke sestavlja sedem članov, vodi pa jo guverner. Prvi guverner Banke Slovenije je bil France Arhar, sledil mu je Mitja Gaspari, sedaj pa je guverner Marko Kranjec.

Cilj na bančnem sektorju je bilo oblikovanje celovitega bančnega sektorja, ki bo skrbel za stabilno bančno valuto in bo s svojimi inštrumenti skrbel tako za nadzor kot tudi razvoj bančnega sektorja na območju Republike Slovenije. Banka Slovenije je samostojna v svojem delovanju in doseganju svojih ciljev, ti pa so: stabilnost valute, cen in plačilna sposobnost v državi in do tujine. Banka Slovenije o svojem delu poroča Državnemu zboru Republike Slovenije. Del svoje samostojnosti je Banka Slovenije izgubila z vstopom v Evropski sistem centralnih bank. Banka Slovenije deluje sedaj kot del nacionalnih centralnih bank, ki deluje v skladu s smernicami in navodili Evropske centralne banke.

Republika Slovenija ima račun na Banki Slovenije, kamor priteka denar, ki ga država pobira z davki, iz tega računa država plačuje svoje obveznosti. Republika Slovenija se lahko pri Banki Slovenije zadolži za največ do višine 5% proračuna Republike Slovenije ali do petine načrtovanega proračunskega primanjkljaja. Država mora ta posojila vrniti do konca leta. Poleg Republike Slovenije so komitenti Banke Slovenije tudi: Centralno klirinško depotna družba, borzno posredniške družbe, domače poslovne banke, tuje finančne inštitucije ter institucije Evropske unije. Komitenti, ki se financirajo iz državnega oziroma občinskih proračunov imajo pri Banki Slovenije odprte enotne zakladniške račune, medtem ko imajo ostali komitenti odprte transakcijske račune. Računi se vodijo v eni ali večjih denarnih enotah (Banka Slovenije 2009).

Komitenti Banke Slovenije posredujejo plačilne naloge v elektronski obliki, kar omogoča visoko stopnjo avtomatizacije plačilnega prometa. Poslani nalogi v elektronski obliki omogočajo tudi zelo hitro obdelavo podatkov, cenovno zelo ugodno, zelo natančno in predvsem varno obdelavo podatkov.

Izdajanje denarja v obtok je privilegij centralnih bank. Plačilni promet, bankovci in kovanci predstavljajo pomembne temelje denarnega gospodarstva. Ne le koncepcija denarne politike, temveč tudi razvoj denarno političnega instrumentarija štejejo k temeljnim nalogam centralne banke (Majce 2001, 1).

S prehodom na skupno evropsko valuto (evro), je Banka Slovenije postala del sistema evropskih centralnih bank, v katerem so združene vse centralne banke članic EU in Evropska centralna banka. Do prevzema evra je bila Banka Slovenije odgovorna za izdajo tolarških bankovcev in kovancev, z uvedbo evra pa je Banka Slovenije postala

del evro sistema, to je držav članic, ki so uvedle evro in Evropske centralne banke. Banka Slovenije sodeluje pri odločanju znotraj sistema.

Evropski centralni banki je bila v okviru evro sistema zaupana naloga oblikovanja in izvajanja skupne monetarne politike za območje evra. V tem kontekstu je glavni cilj evropske centralne banke vzdrževanje stabilnosti cen na območju evra, s čimer se ohranja kupna moč evra. To pomeni predvsem strogo obvladovanje inflacije in zagotavljanje, da je rast cen življenjskih potrebščin leto za letom nižja od dveh odstotkov. ECB se tega loteva na dva načina: z nadzorovanjem denarne ponudbe, ki med drugim določuje tudi določanje obrestnih mer na celotnem območju, kjer je evro uradna valuta, ter s spremljanjem gibanja cen in presojo vpliva tega gibanja na stabilnost cen (Urad vlade RS za komuniciranje 2007, 54-55).

2.2 Zakoni in predpisi

Za nadzor Banke Slovenije nad bankami in posojilnicami, ki delujejo na področju Republike Slovenije, ima podlago v Zakonu o bančništvu, Zakonu o Banki Slovenije, Zakonu o denarni enoti, Zakonu o predpisanih obrestnih merah, Zakonu o deviznem poslovanju, Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma, Zakonu o plačilnem prometu in še v drugih zakonih, podzakonskih akti in predpisih. Glavna skrb Banke Slovenije je nadzor nad poslovanjem bank in hranilnic. Banke in hranilnice morajo Banki Slovenije poročati o vseh zadevah, ki jih določa Zakon o bančništvu. Naloge Banke Slovenije so opredeljene z zakonom. Banka Slovenije opravlja nadzor nad delom bank in hranilnic in nad drugimi osebami, na podlagi zakona. Banka oblikuje in nadzoruje sistem in s tem zagotavlja standarde varnega poslovanja bank in hranilnic. Banka skrbi tudi za stabilnost valute in splošno likvidnost plačevanja v državi in do tujine. Uravnava količino denarja v obtoku, skrbi za splošno likvidnost bank in hranilnic, ki poslujejo na območju Republike Slovenije, predpisuje pravila za izvajanje jamsstva vlog prebivalcev, opravlja posle za Republiko Slovenijo, ki so določeni z zakonom.

Na podlagi ZBS in Zakona o bančništvu, opravlja Banka Slovenije nadzor nad bankami in hranilnicami, ki delujejo na območju Republike Slovenije, ter drugimi pravnimi osebami, ki so določene z zakonom in na tej podlagi nadzoruje poslovanje omenjenih oseb, da se zagotovijo standardi varnega poslovanja bank in hranilnic.

Pri oblikovanju pravil, standardov in v primeru ukrepanja pri kršitvah Banka Slovenije upošteva vsa priporočila in standarde, ki so nastali tako v domačih kot tudi pri mednarodnih institucijah.

Banka Slovenije opravlja nadzor nad bankami ravno zaradi preverjanja spoštovanja predpisov in zakonov in po potrebi tudi ukrepa v skladu s pooblastili, ki jih Zakon predvideva za Banko Slovenije v primeru kršitev.

2.3 Naloge banke Slovenije

Banka Slovenije opravlja naloge, ki so v zvezi z izvajanjem denarne politike (ZBS-1, 11. člen):

- Oblikuje in uresničuje denarno politiko.
- Oblikuje in uresničuje denarni nadzor.
- Je odgovorna za splošno likvidnost bančnega sistema.
- Sodeluje pri transakcijah na deviznih in finančnih trgih.
- Sprejema v depozit sredstva bank in hranilnic.
- Odpira račune bankam in hranilnicam.
- Ureja plačilne sisteme.

Poleg naštetih opravlja Banka Slovenije tudi druge naloge (ZBS-1, 12. člen): Upravlja z deviznimi sredstvi, kakor tudi z drugo aktivo, ki ji je zaupana.

- Lahko deluje kot plačilni in/ali fiskalni agent države, ter kot predstavnik v mednarodnih finančnih organizacijah, v skladu z zakonom.
- Odpira račune državnim organom in osebam javnega prava in drugim udeležencem na denarnem trgu in sprejema v depozit sredstva teh oseb.
- Oblikuje, uveljavlja in nadzoruje sistem pravil za varno in skrbno varovanje poslovanja bank in hranilnic.
- Zagotavlja informacijski sistem za nemoteno opravljanje vseh svojih funkcij.

Zakon o bančništvu je nastal na podlagi smernic, ki jih za to področje določa Evropska unija in se nanašajo na poslovanje finančnih institucij. Zakon o bančništvu predstavlja ogrodje bančništva. Zakon določa opredelitev banke, kapital banke, naložbe v kapitalske deleže in nepremičnine, likvidnost, rezervacije, zavarovanje vlog, nadzor in posebne določbe za hranilnice in Poštno banko Slovenije.

Opredelitev banke. Banka je delniška družba, ki kot pridobitno dejavnost opravlja naslednje finančne storitve (Dimovski 1999, 11):

1. sprejemanje denarnih vlog ter drugih vračljivih sredstev;
2. sklepanje posojilnih in kreditnih pogodb;
3. odkupovanje terjatev z regresom ali brez (factoring) in financiranje komercialnih poslov;
4. dajanje v zakup, katerih dospelost je približno enaka pričakovani življenjski dobi sredstva, ker se daje v zakup, in pri katerem zakupnik pridobi večino koristi od uporabe sredstva ter prevzame celotno tveganje posla (finančni zakup);
5. opravljanje poslov plačilnega prometa;
6. izdajanje in upravljanje s plačilnimi instrumenti (npr. plačilne in kreditne kartice, potovalni čeki, bančne menice);

7. izdajanje garancij in drugih jamstev;
8. trgovanje za svoj račun ali za račun tretjih;
9. opravljanje poslov z vrednostnimi papirji, izdanimi v seriji, v skladu z zakoni, ki urejajo trg vrednostnih papirjev;
10. upravljanje s portfeljem vrednostnih papirjev;
11. zbiranje, analiza in posredovanje informacij o kreditojemalcih;
12. storitve hrambe.

Kapital banke sestavljajo lastni viri sredstev in so takoj na razpolago banki, če mora le-ta pokrivati redne ali izredne obveznosti ter možne izgube banke.

Naložbe v kapitalske deleže in nepremičnine ne smejo presežati 60% kapitala banke. Prav tako je predpisano, da naložbe posameznih bank ne smejo presežati 15% kapitala banke, razen kapitalskih deležev v bankah in gospodarskih družbah, ki opravljajo finančne storitve po drugih zakonih (Dimovski 1999, 13).

Likvidnost bank mora biti takšna, da je banka sposobna izpolnjevati vse zapadle obveznosti. Pogoje, ki so povezani z likvidnostjo bank, predpiše Banka Slovenije. Pri rezervacijah morajo banke paziti, da so vsa tveganja, katerim so izpostavljena pri svojem delovanju, ustrezno zavarovana in predvsem morajo banke paziti, da so naložbe razpršene. Te rezervacije predpiše Banka Slovenije in so v skladu z mednarodnimi standardi. Za komitente je zelo pomembno zavarovanje vlog. Banke so imele vloge komitentov zavarovane do višine 22.000 evrov. V času finančne in gospodarske krize, ki trenutno vladajo svetu, je Državni zbor Republike Slovenije sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o bančništvu, ki za vloge v bankah in hranilnicah s sedežem v Republiki Slovenije uvaja neomejeno jamstvo bank, hranilnic in Republike Slovenije do 31. 12. 2010 (Banka Slovenije 2009).

2.4 O denarju

Danes si težko predstavljamo življenje brez denarja. Denar ima v današnjem času več oblik, lahko je papirnat, lahko je kovinski v obliki kovancev ali plastičen v obliki raznih plačilnih kartic. Včasih pa je denar predstavljalo nekaj drugega, kot npr. školjke, peresa... Denar tudi predstavlja zgodovino nekega naroda. V Ameriki je to dolar, pri nas pa se z veliko veselja spominjamo tolarja, ki je bil »prvi« slovenski denar.

Blagovni denar so morali s pridom rabiti samo toliko časa, dokler je bila količina denarja, ki so ga menjavali, relativno majhna. Ko pa se je blagovna menjava razširila, je postal blagovni denar preveč okoren menjalni posrednik (Ribnikar 1997, 11).

Zakaj imamo denar, kako si razložiti, da imajo gospodarske celice tako nepomembno ali neproduktivno stvar, kakor je denar, na to po mnenju večine ni pravega odgovora. Vendar pa ne glede na to, da pravzaprav ne vemo natančno, zakaj imamo denar, je denar dejstvo. Ne samo to, ampak se na primer poskuša razložiti, koliko denarja je pot-

rebnega v narodnem gospodarstvu, da bi imela denarna politika osnovo ali vodilo pri urejanju denarnega obtoka. Ker je denar nastal iz potreb menjave blaga (govorimo na primer o nastanku denarja, ko se pojavi kot splošni denarni posrednik), je prva razlaga denarja, koliko ga je potrebnega v narodnem gospodarstvu, imela v mislih predvsem ali samo obseg transakcij (blagovnih in v zvezi z razdelitvijo ustvarjenega dohodka), ki jih je moral posredovati in s tem omogočiti denar (Ribnikar, 2000, 8).

Vsakodnevno se srečujemo z denarjem. Lahko bi tudi rekli, da se svet vrti okoli denarja. Slovenci smo znani kot varčen narod, saj so nas v to »prisilile« izkušnje, ki smo si jih nabrali skozi leta. Slovenci smo zelo zaupali svojemu tolarju, ki smo ga dobili 8. oktobra 1991, z osamosvojitvijo. Tolar je bila valuta, ki ni bila samo kredibilna in stabilna na kratek rok, ampak je to stabilnost in kredibilnost ter zaupanje državljanov prenesel na dolgi rok, vse do zamenjave v skupno evropsko valuto imenovano evro. Tolar je v relativno kratkem času pridobil tudi na mednarodni kredibilnosti, po uveljavitvi pa je zadrževal tudi relativno trdnost in kar je bilo najpomembnejše, pridobil je zaupanje državljanov, saj je bil to prvi denar v samostojni državi.

Jeseni 1991 je Banka Slovenije v obtok izročila vrednostne bone, ki so takrat veljali kot zakonito plačilno sredstvo; ti boni so kot zakonito plačilno sredstvo veljali eno leto, takrat so se boni postopoma menjavali za prave bankovce. Ob novem letu leta 1993, pa smo v obtok dobili tudi prve slovenske kovance. Nastajanje tolarskih bonov in kasneje »pravega« denarja pa se je začelo leta 1990 (Majce 2001, 10). Prvi slovenski denar je bil natisnjen v tiskarni Cetis v Celju, papir za prvi denar pa smo dobili v papirnici v Radečah.

Odnos do tolarskih kovancev že od nekdaj ni bil najbolj prizanesljiv. Vedno smo se spraševali, koliko so sploh vredni? Marsikdo jih sploh ni imel v denarnici in je imel spravljene samo v žepu, včasih jih niti nismo vzeli, kjer nam je bilo potrebno vrniti nekaj »malo«. Vprašanje je, kako bi si lahko predstavljali gotovinski obtok brez kovancev? V primerjavi papirnatega denarja in kovancev je kar nekaj razlik. Najpomembnejša razlika med papirnim denarjem in kovancem je strošek tiskanja papirja, ki ni več in se obrablja in uničuje (trga, zbledi...) in se v različnih oblikah vrne v banko. Kovani denar je veliko trpežnejši. Prve slovenske kovance so kovali v takratni Češkoslovaški v državni kovnici v Kremnici na Slovaškem (Majce 2001, 161). Kovnica v Kremnici je kovnica z zelo dolgo tradicijo kovanja, ravno zaradi tega je bila izbrana, kot kovnica prvih kovancev, ki smo jih dobili v obtok v samostojni državi.

2.4.1 O evru

Ime evro je ime skupne valute držav EU, ki so članice Gospodarske in monetarne unije (EMU). Oznaka evro je bila sprejeta na zasedanju Evropskega sveta leta 1995 v Madridu. Grafični simbol evra € je izpeljan in grške črke epsilon in se nanaša na prvo črko Evropa. Črti, ki potekata vzporedno označujeta stabilnost evra. Evropska komisija

je grafični simbol za evro oblikovala na podlagi treh kriterijev, in sicer: delovati mora kot razpoznavni simbol Evrope, mora biti enostaven za zapis z roko ter estetsko zasnovan (evro-za vse nas 2009).

S prevzemom evra v nekaterih državah evropske unije, ki so ga uvedle najprej, se je težava pojavila najprej v slovenskih podjetjih. Ta so se soočala s tečajnim tveganjem pri poslovanju z drugimi državami, ki so članice Evropske monetarne unije. Banka Slovenije je izračunavala tečaj tolar/evro (do 1. Januarja 1999 se je namesto evra uporabljal izraz ecu.), vsak dan in ga objavljala v svoji tečajni listi do konca leta 2001 še vedno objavljala na svoji tečajni listi. Banka Slovenije izračunava tečaj tolar/evro z uporabo fiksnega menjalnega razmerja med evrom in nacionalnimi valutami enajstih držav članic Evropske denarne unije (Urad vlade za informiranje 1999, 69).

Slovenija se je 1. januarja 2007 vključila v evropsko monetarno unijo in kot prva med novimi članicami Evropske unije prevzela evro (Lavrač 2007, 1). S sprejemom skupne evropske valute kot uradnim plačilnim sredstvom na območju Republike Slovenije se je končala še ena uspešna zgodba naše države. S prevzemom evra smo vstopili v elitni klub držav članic, ki evro uporabljajo kot edino zakonito plačilno sredstvo. Uvedba evra, kot skupne evropske valute, je velik dosežek za celotno evropsko unijo. Evro, kot plačilno sredstvo, zajema približno 329 milijonov ljudi.

Za sprejem evra kot uradnega plačilnega sredstva smo morali izpolnjevati Maastrichtske kriterije (Statistični urad RS 2009):

- nizka stopnja inflacije,
- vzdržnost javnih financ,
- nizka stopnja obrestnih mer,
- stabilni tečaji valut

Evropska monetarna integracija v Evropi se je začela v sedemdesetih letih, ko so najprej leta 1972 uvedli tako imenovano »valutno kačo« med valutami evropske skupnosti in nato leta 1979, Evropski monetarni sistem (EMS) s svojim mehanizmom deviznih tečajev ERM. Deset let kasneje, leta 1989, je nastal Delorsov načrt postopnega oblikovanja ekonomske in monetarne unije v Evropi, najkasneje do leta 1999. (Lavrač 2007, 1) Uvedba evra, kot skupne Evropske valute, je bil eden izmed ciljev članstva zapisanih v ustanovnih pogodbah evropske unije. Januarja 1999, ko je bil uveden evro kot knjižni denar, je tako imenovana Maastrichtska konvergenčna merila izpolnjevalo enajst držav članic EU: Belgija, Francija, Nemčija, Italija, Irska, Luksemburg, Nizozemska, Avstrija, Portugalska, Finska in Španija. 1. januarja 2001 se jim je pridružila Grčija, 1. januarja 2007 pa še Slovenija (Urad vlade RS za komuniciranje 2007, 47). Z evrom lahko plačujemo (Urad vlade za komuniciranje 2007, 49):

- v 16 državah članicah Evropske unije: v Avstriji, Belgiji, Franciji, Nemčiji, Italiji, Luksemburgu, Sloveniji, Španiji, Grčiji, na Irskem, Nizozemskem, Portugalskem, in Finskem, ter na Cipru, na Malti in Slovaškem;
- v Monaku, Vatikanu in San Marinu, kjer so z Evropsko unijo sklenili posebne sporazume o uporabi evra;
- na francoskih čezmorskih departmajih Guadeloupe, Martinique, Francoska Gvajana in Rčunion ter na Azorih, Madeiri in Kanarskih otokih, ki formalno niso del Evropske unije;
- na Saint-Pierre-et-Miquelon in Mayotte, kjer je bil evro uveden z odločbo Sveta EU;

V državah oziroma na delih držav, v katerih se evro uporablja kot naslednik starih valut: na primer v Andori, ki nikoli ni imela svoje valute, uporabljala pa je špansko pezeto in francoski frank, ter v Črni gori in na Kosovu, kjer se evro uporablja kot naslednik nemške marke.

2.4.2 Evro bankovci

Evro bankovci so delo avstrijskega umetnika Roberta Kaline. Za evro bankovce je značilno, da so v vseh državah območja evra enaki. Izdani so v sedmih različnih vrednostih: 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €, 200 € in 500 €. Vsak bankovec prikazuje enega od evropskih arhitekturnih slogov (Bundesbank 2009):

- klasika (bankovec za 5 evrov);
- romanika (bankovec za 10 evrov);
- gotika (bankovec za 20 evrov);
- renesansa (bankovec za 50 evrov);
- barok in rokoko (bankovec za 100 evrov);
- arhitektura železa in stekla (bankovec za 200 evrov);
- sodobna arhitektura 20. stoletja (bankovec za 500 evrov);

Na sprednji strani so upodobljena okna in vrata, ki simbolizirajo evropski duh odprtosti in sodelovanja. 12 zvezd Evropske unije predstavlja dinamiko in harmonijo sodobne Evrope. Mostovi na hrbtni strani pa simbolizirajo komunikacijo med evropskimi narodi ter med Evropo in ostalim svetom.

Medtem ko so evrski bankovci v vseh državah območja evra enaki, pa evrski kovanci ohranjajo nacionalne posebnosti. Sprednja stran, ki označuje nominalno vrednost, je poenotena, hrbtne strani kovancev pa je oblikovala vsaka država članica po svoje. Trenutno je v obtoku 16 različic oz. nacionalnih motivov evrskih kovancev, ki so zakonito plačilno sredstvo na celotnem območju, kjer se lahko plačuje z evri; 13 različic so prispevale države članice EU, ki so hkrati tudi članice območja evra, 3 različice evr-

kih kovancev pa so prispevali Monako, San Marino in Vatikan, kovali so na osnovi formalnega dogovora z Evropsko skupnostjo.

2.4.3 *Evro kovanci*

Za evro kovance je značilno, da imajo dve strani in sicer nacionalno in evropsko stran. Skupna evropska stran je dobila končno podobo, na podlagi širitve in se je prilagodila za 1. januar 2007. Vsaka država pa lahko na svoj evro kovanec natisne oblike ali pa dela, po katerih si želi, da so poznana po Evropi.

Evro kovanci so sicer izdani v osmih različnih vrednostih: 1, 2, 5, 10, 20 in 50 centov, 1 € in 2 €. Poleg tega pa lahko vsaka država članica evro sistema enkrat letno izda priložnostni spominski kovanec za 2 €. Ti kovanci imajo enake lastnosti in enako skupno sprednjo stran kot običajni kovanci za 2 €. Razlikujejo se edino po svoji priložnostni podobi na nacionalni strani.

Za priložnostne spominske kovance se lahko uporablja samo apoen za 2 €. Taki kovanci so zakonito plačilno sredstvo na celotnem območju evra, kar pomeni, da se lahko uporabljajo - in morajo biti sprejeti - enako kot vsi drugi kovanci.

Slovenija se je odločila, da bo marca 2007 izdala 400.000 kosov priložnostnih spominskih kovancev za 2 evra, in sicer ob 50. obletnici podpisa Rimske pogodbe. Na nacionalni strani tega kovanca bo besedilo izpisano v slovenskem jeziku: 'Rimska pogodba - 50 let', 'Evropa', 'Slovenija' ter letnica '2007', obod kovanca pa bo enak slovenskemu evrskemu kovancu za 2 evra (evro-za vse nas 2009).

3 PREDSTAVITEV PROUČEVANIH BANK

Bančništvo bi lahko v grobem opredelili med dejavnosti, ki jih po uvrstitvi lahko pravimo finančno posredništvo. Finančno posredništvo pa lahko potem klasificiramo še naprej in njihovo dejavnost določimo še natančneje (Dimovski 1999, 1).

1. Finančno posredništvo, razen zavarovalništva in dejavnost pokojninskih skladov:
 - denarno posredništvo, kamor spada pridobivanje finančnih sredstev v obliki vlog,
 - drugo finančno posredništvo, kamor spada finančno posredništvo nedenarnih inštitucij.
2. Zavarovalništvo in dejavnost pokojninskih skladov, razen obveznega socialnega zavarovanja:
 - zavarovalništvo in dejavnost pokojninskih skladov, razen obveznega socialnega zavarovanja, kamor spada dolgoročna in kratkoročna razpršitev tveganj s prvino varčevanja ali brez nje.
3. Pomožne dejavnosti v finančnem posredništvu:
 - kamor spada zagotavljanje storitev, vključenih ali tesno povezanih s finančnim posredništvom, če te storitve same niso storitve finančnega posredništva,
 - pomožne dejavnosti v finančnem posredništvu, razen zavarovalništva in dejavnosti pokojninskih skladov,
 - pomožne dejavnosti v zavarovalništvu in pokojninskih skladih.

Konkretno torej definiramo: Banke so distribucijska podjetja, ki z namenom premostiti časovne frikcije v denarnem toku prevzemajo sveženj dejavnosti, katerih bistveni elementi so menjava, depozit, transport in zagotavljanje likvidnih sredstev za javnost. (Glogovšek 2008, 18).

3.1 Abanka Vipa

V Abanki se lahko pohvalijo s tradicijo, saj so kot podružnica Jugoslovanske banke za zunanjo trgovino začeli delovati že v letu 1955. Po več kot dvajsetih letih poslovanja, 1977, se je podružnica preimenovala v Jugobanko - Temeljno banko Ljubljana. Po obsegu poslovanja s tujino so takrat v sistemu Jugobanke zavzemali že tretje mesto. Decembra 1989 pa so se na osnovi sklepa zbora banke preoblikovali v Abanko, delniško družbo, in izstopili iz sistema Jugobanke. V Sloveniji je takrat delovalo že 26 poslovnih enot. Kot Abanka d.d. Ljubljana so začeli samostojno poslovati januarja 1990, 31. 12. 2002 pa so se uspešno združili z banko Vipa d.d. Sedaj so Abanka Vipa d.d. in poslujejo v sedmih glavnih podružnicah, kjer se trudijo zadovoljiti vsako našo finančno željo.

Zaradi tradicionalne usmerjenosti so pomemben člen v mednarodni menjavi, usposobljeni pa so za vse vrste poslov komercialnega bančništva v domačih in mednarodnih plačilih ter drugih finančnih transakcijah (Abanka Vipava).

Tržni delež Abanke Vipava d.d. je na dan 31. 12. 2007 znašal 8,2% na celotnem območju Republike Slovenije (Združenje bank Slovenije 2009).

Osnovni kapital banke znaša 30.045.067,60 EUR in je sestavljen iz 7.200.000 rednih delnic.

Tabela 3.1: Največjih 10 delničarjev Abanke Vipava d. d.

Naziv delničarja	Število delnic	Delež v %
Zav. Triglav d. d.	1.843.377	25,60
Sava d. d.	1.715.841	23,83
Zvon ena holding d. d.	1.235.520	17,16
Delniški vzajemni sklad Triglav steber 1	527.258	7,32
Hit d. d. Nova Gorica	442.705	6,15
Diamond d. d.	255.907	3,55
Sod d. d.	161.120	2,24
Vipava holding d. d.	148.396	2,06
Vipava d. d. Nova Gorica	146.115	2,03
Raiffeisenzentralbank Oestereich d.d	105.809	1,47

(Vir: Abanka Vipava 2009).

3.2 Delavska hranilnica

Hranilnico je novembra 1990 na skupščini družbenikov ustanovilo 27 družbenikov. Število družbenikov se je ob dokapitalizacijah do leta 1999 povečalo na 54, decembra 1999 pa se je hranilnica preoblikovala v delniško družbo. V aprilu 2000 se je hranilnici pripojila Mariborska hranilnica-posojilnica d.o.o. Maribor. S pripojitvijo se je število delničarjev hranilnice povečalo na 94, trenutno pa jih je 125. Delničarji so sindikati, gospodarske družbe, ki opravljajo dejavnosti na področju gradbeništva, kmetijstva, trgovine, zavarovalništva in financ ter društva in občani. Večinski lastniki hranilnice so sindikati. Hranilnica ima vseslovenski karakter, saj posluje z občani in pravnimi osebam po vsej Sloveniji. Takšna hoče ostati tudi v prihodnje, zato bo hranilnica še naprej širila svojo poslovno mrežo (Delavska hranilnica 2009).

Osnovni kapital družbe znaša 4.45 milijona evrov, družba ima izdanih 106. 691 delnic.

Tabela 3.2: Deset največjih delničarjev Delavske hranilnice

Naziv delničarja	Delež v %
SKEI Gorenje sklad SVS	9,45
Sindikata družbenih in državnih organov Slovenije	7,34
Sindikata finančnih organiz. Slovenije	6,28
Zavarovalnica d. d. Maribor	4,50
Sindikata ZSV Slovenije	4,23
Sindikata Klinični center Ljubljana Gorenje, d. d.	4,04
Sindikata obrtnih delavcev Slovenije	3,38
Mohorič Viktor	3,27
ROS Tekstilne in usnjar. pred. ind.	3,18
Ostali	50,33
Skupaj	100,00

(Vir: Delavska hranilnica 2009).

3.3 Deželna banka

Deželna banka Slovenije d. d. je naslednica Slovenske zadružne kmetijske banke d. d., ki je 1. 7. 2004 prevzela sredstva in obveznosti Zveze hranilno kreditnih služb Slovenije p. o. in se istočasno preimenovala v Deželno banko Slovenije d. d. Deželna banka Slovenije d. d. ima bogato tradicijo, saj je bila predhodna Slovenska zadružna kmetijska banka d. d. ustanovljena že leta 1990 s ciljem, da dopolni finančni sistem na področju kmetijstva, zadružništva in živilsko predelovalne industrije ter kot nadgradnja zadružnih kmetijsko hranilnih služb oživi tradicijo uspešnih in varnih kmetijskih ter zadružnih finančnih zavodov pred drugo svetovno vojno v Sloveniji. S prevzemom sredstev in obveznosti Zveze hranilno kreditnih služb p. o. v letu 2004 je prišlo do združitve interesov dveh finančnih institucij, ki sta že prej sinergijsko delovali v sklopu kmetijskega sektorja. Na ta način je Deželna banka Slovenije d. d. postala še večja in močnejša finančna institucija. Banka je prisotna po vsej državi in z mrežo skoraj 90 enot komitentom zagotavlja varno, donosno, hitro dostopno ter prilagodljivo bančno in finančno poslovanje. Z uvajanjem najsodobnejših tehnologij bančnega poslovanja nudi svojim strankam celovite bančne in finančne storitve najvišje kakovosti tako doma, kot tudi v tujini – od osebnih in specializiranih bančnih storitev na bančnih okencih do sodobnega elektronskega bančništva, ki se ga lahko stranke poslužujejo doma ali na delovnem mestu. S poslovnimi aktivnostmi banka ni prisotna le doma, temveč tudi v tujini. Tako je ena izmed bank, ki je že od začetka vpeta tudi v mednarodni bančni prostor in za svoje part-

nerje hitro in kakovostno opravlja bančne storitve po vsem svetu (Deželna banka Slovenije 2009).

Tržni delež Deželne banke je na dan 31. 12. 2007 znašal 1,8% na celotnem območju Republike Slovenije (Združenje bank Slovenije 2009).

Tabela 3.3: Deset največjih lastnikov Deželne banke v deležu

Naziv delničarja	Delež v %
Kapitalska zadruga z. b. o., Ljubljana	45,95 %
KD Holding d. d., Ljubljana	32,78 %
Banka di Cividale S.p.A, Čedad	5,58 %
Jeruzalem Holding d. d., Ormož	2,60 %
Zveza bank, reg. z. z om. J., Celovec	2,17 %
Adriatic Slovenica d. d., Koper	1,51 %
ČZD Kmečki glas d. o. o., Ljubljana	1,44 %
KZ Ptuj, z. o. o., Ptuj	1,04 %
Zadružna zveza Slovenije, z. o. o., Ljubljana	0,88 %
Trajnica, d. o. o., Ljubljana	0,63 %
Drugi	5,42 %

(Vir: Deželna banka 2009).

3.4 Nova Ljubljanska banka

NLB skupina je največja bančno finančna skupina, ki jo 31. 12. 2007 predstavljajo NLB in 61 bank in družb, njeno prisotnost na tržišču pa dopolnjuje še ena podružnica in eno predstavništvo v tujini.

Bančništvo je v NLB Skupini najpomembnejša dejavnost, vse bolj pa se krepi položaj ostalih finančnih dejavnosti, kot so lizing, faktring, forfeiranje, zavarovalništvo in upravljanje s premoženjem.

Lizing: Lizing je posebna oblika financiranja in je namenjen tudi fizičnim osebam, ki si lahko z njim zagotovijo sredstva za vozila, nepremičnine ter raznovrstne potrošne dobrine. Lizing ima tako značilnosti kredita kot značilnosti klasičnega najema. Podobnost s kreditom je predvsem v obročnem plačevanju pogodbenih obveznosti, podobnost z najemom pa je v pravno-formalnem lastništvu predmeta lizinga. Lastnik predmeta lizinga je skozi ves čas trajanja pogodbenega razmerja lizingodajalec (Probanka 2009).

Factoring: je finančna storitev, ki pri prodaji z odloženim rokom plačila omogoča financiranje poslovanja, upravljanja terjatev in zaščito pred riziki. Posebej primeren je za majhna, srednje velika in hitro rastoča podjetja (t. i. gazele), ki s pomočjo faktoringa financirajo rast obsega poslovanja ter odpravljajo tveganje neplačil s strani kupcev.

Primeren je tudi za velika podjetja z dobro kreditno sposobnostjo (uvozni faktoring), prav tako pa je nepogrešljiv za podjetja, ne glede na velikost, ki imajo občasne likvidnostne težave zaradi odobravanja dobaviteljskih posojil. Bistvena prednost faktoringa je odkup terjatev tako do domačih kot tujih kupcev za takojšnje plačilo (NLB 2009).

Forfetiranje: Je prodaja meničnih terjatev pred dospelostjo. Forfetiranje se pojavlja v praksi pri izvoznikih in poslovalnicah v tujini. Z forfetiranjem lahko podjetje refinansira izvoz blaga in storitev na kredit. Na takšen način pride izvoznik lažje do gotovinskega plačila.

Lizing, factoring in forfetiranje so modernejše oblike bančnega financiranja tako pravnih kot tudi fizičnih oseb. Lizing lahko nadomešča kredit in je lahko ugodnejši kot samo kreditiranje banke. Faktoring in forfetiranje pa se uporabljata za krajše premostitveno financiranje banke, ki ga le-ta nudi podjetjem, ki čakajo na nakazila denarja svojih dolžnikov. NLB Skupino v 16 državah oziroma na 18 trgih sestavlja:

- 17 članic in 1 podružnica v tujini v bančništvu,
- 11 članic v lizingu,
- 5 članic v zavarovalništvu,
- 1 članica v upravljanju s premoženjem,
- 17 članic v drugih dejavnostih,

(Vir: poročilo NLB, leto 2007, 14).

Tržni delež Nove Ljubljanske banke je na dan 31. 12. 2007 znašal 32,2% na celotnem območju Republike Slovenije (Združenje bank Slovenije 2009).

Tabela 3.4: Največji delničarji NLB

Naziv	Število delnic	Delež (v %)
Republika Slovenija	2.947.758	33,10
KBC Bank NV	2.722.634	30,57
Poteza Naložbe, d. o. o.	588.060	6,60
Slovenska odškodninska družba, d. d.	449.949	5,05
Kapitalska družba, d. d.	445.749	5,01
Zavarovalnica Triglav, d. d.	280.312	3,15
NFD 1 Delniški investicijski sklad, d. d.	176.466	1,98
Delniški vzajemni sklad Triglav Steber I	108.333	1,22
UniCredit Banka Slovenija d. d.	93.081	1,05
Sava Invest, d. o. o.	76.455	0,86
Skupaj največjih deset delničarjev	7.888.797	88,58
Drugi delničarji	1.017.155	11,42
Skupaj vsi delničarji	8.905.952	100,00

(Vir: NLB 2009).

3.5 Poštna banka Slovenije

Poštno banko Slovenije so ustanovile nekdanje slovenske organizacije PTT prometa. Banka je pričela poslovati 1. 7. 1992, neposredno zatem, ko je s poslovanjem prenehala Poštna hranilnica Beograd.

Značilno za Poštno banko Slovenije je, da posluje preko največje in najbolj enakomerno razporejene mreže enot Pošte Slovenije. Vse pošte v Sloveniji, skupaj jih je 550, oziroma njihova okenca za denarno poslovanje so tudi okenca Poštne banke Slovenije. Pošte imajo ugoden (daljši) delovni čas in so odprte tudi ob sobotah.

V sodelovanju s Pošto Slovenije je banka organizirala tudi svoje samostojne enote. Kot svoje enote ima banka komercialna centra v Ljubljani in Mariboru, ki poslujeta predvsem s fizičnimi osebami. V Murski Soboti, Celju, Kranju in Kopru pa ima banka odprta svoja predstavništva, ki v večini poslujejo s pravnimi osebami.

Od leta 2004 sta lastnici banke Nova Kreditna banka Maribor in Pošta Slovenije. Nova Kreditna banka Maribor ima v lasti 55 odstotkov delnic banke, Pošta Slovenije pa preostalih 45 odstotkov delnic banke. S prenosom delnic na Novo Kreditno banko

Maribor je Poštna banka Slovenije vstopila v bančno skupino Nove Kreditne banke Maribor in njeno širšo finančno skupino (Poštna banka 2009).

Tržni delež Poštne banke Slovenije je na dan 31. 12. 2007 znašal 1,5% na celotnem območju Republike Slovenije (Združenje bank Slovenije 2009).

Tabela 3.5: Stanje delničarjev

Naziv delničarja	Število delnic	v %
Nova Kreditna banka Maribor d. d.	242.715	55
Pošta Slovenije d. o. o.	198.585	45

(Vir: Poštna banka Slovenije 2009).

3.6 Probanka

Probanka v slovenskem bančnem in poslovnem prostoru pomeni zanesljivo finančno institucijo, znano predvsem po svoji usmeritvi h komitentom in zagotavljanju visoko kakovostnih storitev. Strateško je usmerjena k nadaljevanju razvoja univerzalnega bančnega modela s specializacijo za investicijsko bančništvo ter razvojem ob bančnih produktov in storitev tako v banki kot v hčerinskih podjetjih.

Od svoje ustanovitve leta 1991 se je Probanka razvila v srednje veliko, vseslovensko banko s celovito bančno storitvijo. Poslovne enote ima v vseh večjih regionalnih središčih v državi. V svojem poslanstvu je zavezana k zagotavljanju visoko kakovostnih storitev in univerzalne bančne ponudbe ter k razvijanju poslovnega okolja odličnosti za svoje komitente, sodelavce in lastnike.

Z uravnoteženim samostojnim razvojem in celovitimi bančnimi storitvami Probanka pomeni zanesljivega dolgoročnega partnerja pri upravljanju z denarjem tako za slehernega varčevalca, kot za poslovne sisteme, ki iščejo varne, hitre in dobre bančne rešitve (Probanka 2009)

Tržni delež Probanke je na dan 31. 12. 2007 znašal 2,5%, na celotnem območju Republike Slovenije (Združenje bank Slovenije 2009).

Tabela 3.6: 10 največjih delničarjev Probanke

Ime	Delež v %
Medaljon, d. d.	19,97%
Perutnina Ptuj, d. d.	13,53%
Avtotehna, d. d.	9,91%
Gorenje, d. d.	8,25%
Trimo, d. d.	7,85%
Pivovarna Laško d. d.	6,27%
Iskratel d. o. o. Kranj	4,99%
Juteks d. d.	4,12%
SGP Kograd - IGEM Dravograd d. d.	3,54%
Cetis d. d.	2,36%

(Vir: Probanka 2009).

3.7 SKB banka

Skupino SKB sestavljata SKB d. d. Ljubljana (SKB) in njena odvisna družba SKB leasing d. o. o. SKB je od leta 2001 del skupine Société Générale S.A., Pariz, ene vodilnih finančnih skupin v evrskem območju, ki je  e vzpostavila mrežo bank v srednji in vzhodni Evropi. SKB je univerzalna banka in ponuja storitve komercialnega bančništva, poslovanja s prebivalstvom in investicijskega bančništva ter mednarodne bančne storitve, bodisi neposredno ali pa s posredovanjem produktov matične banke. Podjetje SKB Leasing dopolnjuje bančno ponudbo s storitvami finančnega in operativnega lizinga (SKB letno poročilo 2007, 7).

SKB banka d.d. Ljubljana ima razvejano poslovno mrežo, ki šteje 58 poslovalnic in pokriva praktično vso Slovenijo (SKB banka 2009).

Tržni delež SKB banke. je na dan 31. 12. 2007 znašal 5,4% na celotnem območju Republike Slovenije (Združenje bank Slovenije 2009).

Tabela 3.7: Največji delničarji SKB banke

Ime	Delež v %
Société Générale S.A., Pariz*	97,5310 %
G�n�finance S.A., Pariz*	2,1447 %

* G n finance S.A., Pariz, je v 100% lasti Société Générale, zato ima skupina Société Générale 99,6757% delež lastništva v SKB (SKB banka 2009)

4 PRIMERJAVE STORITEV PROUČEVANIH BANK

V tem delu diplomske naloge želimo prikazati in podrobneje predstaviti nekatere storitve, ki jih banke predstavljajo kot del svojih storitev in le-te opravljajo na finančnem trgu. Storitve želimo primerjati med seboj in tako ugotoviti, katera banka je na katerem področju najugodnejša z obrestnimi merami kreditov oz. katera banka nam za naš denar ponuja najvišje obresti. Glavni cilj našega dela je predstaviti banke, ki ponujajo svoje storitve na območju Slovenj Gradca. Želimo pa jasno in pregledno predstaviti tiste storitve, za katere menimo, da lahko najboljše vplivajo na odločitev, katero banko izbrati za dolgoročno sodelovanje.

Primarne bančne storitve naprej delimo na kreditne storitve, ki predstavljajo vse vrste in oblike kreditov (posojil), naložbene storitve, ki vključujejo sprejemanje denarnih in kapitalskih naložb v različnih naložbenih oblikah, ter storitve plačilnega prometa: časovna in prostorska premostitev procesa plačevanja in na ostale bančne storitve, ki zajemajo finančna svetovanja, hrambe vrednosti in vrednostnih papirjev, analize (Dimovski 1999, 53).

4.1 Osebni račun

Banke poleg klasičnega osebnega računa ponujajo tudi druge možne račune. V delu se bomo osredotočili na klasični osebni račun, ki ga lahko odprejo tudi mladoletne osebe, torej osebe mlajše od 18 let. Osebni račun za preprosto vsakodnevno elektronsko ali klasično poslovanje doma in v tujini.

Osredotočili se bomo na ceno odprtja navadnega računa, stroški mesečnega vodenja osebnega računa in obresti tako na pozitivno kot tudi na negativno stanje na računu.

Abanka Vipa

Pri Abanki lahko odpre osebni račun oseba, ki je dopolnila 15 let in je redno zaposlena ter s stalnim prebivališčem v RS. Imetnik ima možnost pridobitve redne prekoračitve (limita) v višini polovice rednega priliva, vendar največ do 420 EUR.

Tabela 4.1: Strošek osebnega računa

Osebni račun	Strošek osebnega računa
Odpiranje računa	brezplačno
Strošek vodenja računa	1,95 EUR
Vpogledna sredstva v domači valuti	0,10%
Dovoljeno negativno stanje	10,4%
Nedovoljeno negativno stanje	10,5%

(Vir: Abanka 2009).

Delavska hranilnica

Pogoj za odprtje rednega osebnega računa zaposlenim je pridobitev pooblastila o nakazovanju osebnega dohodka potrjenega od delodajalca.

Tabela 4.2: Strošek osebnega računa

Osebni račun	Strošek osebnega računa
Odprtje računa	brezplačno
Vodenje osebnega računa	1,04 EUR
Obresti na osebnem računu	0.30%
Dovoljeno negativno stanje	9.00%
Nedovoljeno negativno stanje	10,43%

Opomba: za zaposlene je prvih 12 mesecev vodenje brezplačno (Vir: Delavska hranilnica 2009).

Deželna banka Slovenije

Tabela 4.3: Strošek osebnega računa

Osebni račun	Strošek osebnega računa
Odprtje računa	brezplačno
Vodenje osebnega računa	1,00 EUR
Obresti na osebnem računu	0,20%
Dovoljeno negativno stanje	9,95%
Nedovoljeno negativno stanje	10,50%

(Vir: Deželna banka 2009).

Nova Ljubljanska banka**Tabela 4.4:** Strošek osebnega računa

Osebni račun	Strošek osebnega računa
Odprtje računa	brezplačno
Vodenje osebnega računa	1,96 EUR
Obresti na osebnem računu	0,20%
Dovoljeno negativno stanje	9,50%
Nedovoljeno negativno stanje	10,50%

(Vir: zaposleni na banki).

Poštna banka Slovenije**Tabela 4.5:** Strošek osebnega računa

Osebni račun	Strošek osebnega računa
Odprtje računa	Brezplačno
Vodenje osebnega računa	1,63 EUR
Obresti na osebnem računu	0,20%
Dovoljeno negativno stanje	10,00%
Nedovoljeno negativno stanje	10,50%

(Vir: Poštna banka Slovenije 2009).

Probanka**Tabela 4.6:** Strošek osebnega računa

Osebni račun	Strošek osebnega računa
Odprtje računa	brezplačno
Vodenje osebnega računa	2,00 EUR
Obresti na osebnem računu	0,20%
Dovoljeno negativno stanje	10%
Nedovoljeno negativno stanje	10,50%

(Vir: Probanka 2009).

SKB banka

Tabela 4.7: Strošek osebnega računa

Osebni račun	Strošek osebnega računa
Odprtje računa	brezplačno
Vodenje osebnega računa	1,80 EUR
Obresti na osebnem računu	0,20%
Dovoljeno negativno stanje	9,50%
Nedovoljeno negativno stanje	10,50%

(Vir: SKB banka 2009).

Iz podatkov, ki smo jih dobili za osebne račune, ki se lahko odprejo pri bankah, lahko razberemo, da je pri manjših bankah strošek vodenja računa precej manjši kot pri bankah, ki imajo večji tržni delež. Posebej izstopa Probanka pri stroških vodenja računa, saj ima najvišji strošek vodenja računa pri 2,5% tržnem deležu. Najnižji strošek vodenja osebnega računa ima komitent Deželne banke in Delavske hranilnice, kjer imajo zaposleni enoletno brezplačno vodenje računa. Pri obrestih na osebnem računu imajo največje obresti komitenti Delavske hranilnice, najmanjše pa komitenti Abanke. Ostale proučevane banke imajo enake obresti, čeprav je razlika med najugodnejšo in vsemi ostalimi minimalna. Pri dovoljenem negativnem stanju je najugodnejša Delavska hranilnica, najmanj pa Abanka, pri čemer pa velja poudariti, da so razlike zopet minimalne. Pri nadaljnji raziskavi, zakaj imajo banke enake obresti za nedovoljeno negativno stanje na računu, smo ugotovili, da je najvišja dovoljena višina predpisane obrestne mere zamudnih obresti določena z zakonom in ta je od 1. 1. 2009 10,5% (Banka Slovenije 2009).

4.2 Varčevalne vloge

Abanka Vipa

Tabela 4.8: Vezana vloga

Obdobje	Znesek	Letna o. m.
nad 1 do vključno 2 let	do 5.000 EUR	3,70% NOM
	5.000 do 20.000 EUR	3,85% NOM
	20.000 do 50.000 EUR	3,95% NOM
	od vključno 50.000 EUR	4,05% NOM
nad 2 do vključno 3 let	do 20.000 EUR	3,80% NOM
	20.000 do 50.000 EUR	4,00% NOM
	od vključno 50.000 EUR	4,10% NOM
nad 3 do vključno 5 let	do 20.000 EUR	3,95% NOM
	20.000 do 50.000 EUR	4,15% NOM
	od vključno 50.000 EUR	4,25% NOM
nad 5 do vključno 6 let	do 20.000 EUR	4,15% NOM
	20.000 do 50.000 EUR	4,35% NOM
	od vključno 50.000 EUR	4,45% NOM

(Vir: Abanka Vipa 2009).

Delavska hranilnica

Hranilnica sprejema nenamensko vezane devizne vloge v najnižjem znesku 50,00 EUR

Obdobje	Letna o. m.
Nad 1 leto	4,60% NOM
nad 2 leti	4,80% NOM
nad 3 leta	4,80% NOM
nad 4 leta	4,80% NOM
nad 5 let	4,80% NOM

(Vir: Delavska hranilnica 2009).

Deželna banka

Tabela 4.9: Vezana vloga

obdobje	znesek	obresti
nad 1 leto	od 100 do 1000	4.05%
	od 1.001 do 10.000	4.10%
	od 10.001	4.15%
nad 2 leti	od 100 do 1.000	4,10%
	od 1.001 do 10.000	4,15%
	od 10.001	4,20%
nad 3 do 5 let	od 100 do 1.000	4,10%
	od 1.001 do 10.000	4,15%
	od 10.001	4,20%
nad 5 let	od 100 do 1.000	4,10%
	od 1.001 do 10.000	4,15%
	od 10.001	4,20%

(Vir: Deželna banka Slovenije 2009).

Nova Ljubljanska banka

minimalni znesek: 250 EUR

Tabela 4.10: Vezana vloga

	NAD 12M - 23M*	NAD 24M*	NAD 12M - 23M**	NAD 24M**
Od 250 EUR	3,58%	3,84%	3,52%	3,77%

* obrestna mera pri letnem izplačilu obresti

** obrestna mera pri mesečnem izplačilu obresti

(Vir: NLB 2009).

Poštna banka Slovenije**Tabela 4.11:** Vezana vloga

DOLGOROČNI EVRO DEPOZITI Z NOM		NESPREMENLJIVO NOMINALNO		OBRESTNO MERO	
OD 12 DO 24 MESECEV					
od	100 EUR	do	1.500 EUR		4,45%
	nad 1.500 EUR	do	4.000 EUR		4,55%
	nad 4.000 EUR	do	20.000 EUR		4,65%
	nad 20.000 EUR	do	42.000 EUR		4,75%
	nad 42.000 EUR				4,85%
OD 24 DO 36 MESECEV					
od	100 EUR	do	1.500 EUR		4,45%
	nad 1.500 EUR	do	4.000 EUR		4,55%
	nad 4.000 EUR	do	20.000 EUR		4,65%
	nad 20.000 EUR	do	42.000 EUR		4,75%
	nad 42.000 EUR				4,85%

(Vir: Poštna banka Slovenije 2009).

Probanka

Minimalni znesek vezave znaša 250 evrov, obresti s fiksno obrestno mero.

Tabela 4.12: Vezana vloga

Dolgoročna vezava	Do 5000 evrov	Nad 5000 evrov
Od 1 – 2 leti	5,10	5,00
Od 2 – 3 leta	5,10	5,00
Od 3 – 5 let	5,10	5,00
Nad 5 let	5,10	5,00

Tabela 4.13: Obresti z variabilno obrestno mero

obdobje	Do 5000 evrov	Nad 5000 evrov	Do 5000 evrov mesečno izplačilo	Nad 5000 mesečno izplačilo
Od 1 – 2 leti	Euribor+0,80%	Euribor+0,90%	Euribor+0,70%	Euribor+0,80%
Od 2 – 3 leta	Euribor+0,90%	Euribor+1%	Euribor+0,80%	Euribor+0,90%
Od 3 – 5 let	Euribor+1%	Euribor+1,1%	Euribor+0,90%	Euribor+1%
Nad 5 let	Eurobor+1,1%	Euribor+1,2%	Euribor+1%	Euribor+1,1%

Na dan 17.2.2009 je vrednost 6 mesečnega euriborja 2,025%

(Vir: Probanka 2009).

SKB banka

Najnižji znesek vezanega depozita je 250 EUR.

Tabela 4.14: Vezana vloga

Valuta	Obresti
od 13 mes. do 2 let	3M Euribor+0,50%**
nad 2 leti do 3 let	3M Euribor+0,55%**
nad 3 leta do 5 let	3M Euribor+0,60%**
nad 5 let do 7 let	3M Euribor+0,60%**

**Podatki veljajo tudi za vezan depozit z mesečnim izplačilom obresti.

Na dan 20.2.2009 je vrednost euriborja znašala 1.90%

(Vir: SKB banka 2009).

EURIBOR (Euro Interbank Offered Rate) je medbančna obrestna mera, po kateri si reprezentativne banke iz evro območja medsebojno ponujajo depozite (posojajo denar) za določeno ročnost (SKB banka 2009).

Pri vezanih vlogah imajo nekatere banke določeno, kolikšen je lahko najnižji vezani znesek. Pri Delavski hranilnici je najnižji vezani znesek 50 evrov, Probanka, SKB banka in NLB pa imajo najnižji vezani znesek 250 evrov. Abanka, Poštna banka in Deželna banka obrestujejo zneske od 100 evrov naprej in imajo različne odstotke obresti za različne zneske, ki jih ima komitent vezane na svojem računu. Probanka in SKB banka nudita v svojih storitvah tudi možnost vezave denarja s variabilno obrestno mero s spreminjajočim se EURIBOR-jem. To pomeni, da se obresti spreminjajo pri Probanci na vsakih 6 mesecev, pri SKB banki pa vsake 3 mesece. SKB banka, NLB in Probanka nudijo svojim komitentom tudi možnost mesečnega izplačila obresti, kar pa pomeni, da

so obresti na njihovih računih manjše, kot bi bile, če teh mesečnih izplačil ne bi imeli. Pri dobljenih podatkih, bomo primerjavo razdelili na dva dela, da bomo pridobili preglednejše rezultate, saj imajo nekatere banke obrestovanje vezanih vlog razdeljene glede na količino denarja, ki ga je komitent pripravljen vezati na banki, nekatere banke pa imajo točno določene obresti za svojo storitev.

S primerjavo bank, SKB banke, Delavske hranilnice in NLB obrestujejo komitentov denar po določeni obrestni meri in obrestna mera ni odvisna od količine denarja, ki ga ima komitent, je najugodnejša Delavska hranilnica, ki komitentov denar obrestuje po najvišji obrestni meri. Najslabša v tej primerjavi je SKB banka, ki nudi najnižje obresti, poleg tega pa so te obresti vezane na EURIBOR, kjer pa se pričakuje še znižanje le-tega in posledično pomeni za komitenta še manjše obresti.

Druga primerjava med ostalimi bankami, pa je višina obrestne mere, ki je odvisna od višine vezanega denarja komitenta. Probanka ima najvišje obresti tako v višini do 5000 evrov, kjer banka obrestuje po 5,10% obrestni meri, kot tudi nad 5000 evrov, kjer banka obrestuje po 5% obrestni meri. V primerjavi z ostalimi bankami ima Probanka občutno višje obresti kot ostale banke. Iz razpredelnic smo tudi ugotovili, da je bolje imeti denar vezan po fiksni obrestni meri in ne po obrestni meri vezani na EURIBOR in pribitku obresti od banke, saj so le-te obresti občutno nižje. Prav tako je bolje imeti denar vezan na banki brez mesečnega izplačila obresti, saj obresti v tem primeru padejo in so nižje, kot bi bile, če bi denar vezali brez mesečnega izplačila obresti.

4.3 Krediti

4.3.1 Hitri kredit

Kadar potrebujemo hitro gotovino za nakup določene dobrine in znesek ni previsok (vsaka banka ima določeno najvišjo višino hitrega kredita), si lahko na banki uredimo hitri kredit. Značilnost hitrega kredita je, da je odplačilna doba v veliki večini omejena na 36 mesecev in je namenjen izključno komitentom banke, ki odobri hitri kredit.

A banka

Namenjen je komitentom Abanke.

Tabela 4.15: Hitri kredit

KRATKOROČNI KREDITI	OBRESTNA MERA
do vključno 12 mesecev	7,60% NOM
DOLGOROČNI KREDITI	
nad 12 do 24 mesecev	7,90% NOM
nad 24 do 36 mesecev	8,00% NOM
HITRI KREDITI BREZ ZAVAROVANJA	
nad 3 do vključno 36 mesecev	0,25 o.t. nad obrestno mero za hitre kredite
OBDELAVA VLOGE IN ODOBRITEV KREDITA	
kredit do 12 mesecev	1,5%, min. 17,00 EUR, maks. 65,00 EUR
kredit nad 12 mesecev	1,5%, min. 25,00 EUR, maks. 100,00 EUR
izdelava obračuna	polovica stroškov odobritve kredita, min. 6,50 EUR

NOM - nominalna obrestna mera

o.t. - odstotna točka

(Vir: Abanka Vipa 2009).

Delavska hranilnica

Hitri krediti se odobrijo imetnikom osebnih računov z rednimi prilivi.

Tabela 4.16: Hitri kredit

Obdobje	Obresti
do 12 mesecev,	7,40% NOM
do 24 mesecev	7,60% NOM
do 36 mesecev	7,80% NOM

(Vir: Delavska hranilnica 2009).

Deželna banka**Tabela 4.17:** Hitri kredit

Hitri krediti na transakcijskem računu	NOM %	Referenčna obrestna mera 6 mesečni Euribor + pribitek v %
do 3 mesecev	7,55	
nad 3 do 6 mesecev	8,05	
nad 6 do 12 mesecev	8,30	
nad 12 do 36 mesecev	8,55	4,30

Strošek hitrega kredita znaša 1,3%, oziroma najmanj 25 evrov

(Vir: Deželna banka Slovenije 2009).

Nova Ljubljanska banka

Banka NLB nima v svoji ponudbi hitrega kredita. Hitri kredit je bil povezan z zavarovalnico Triglav in ker zavarovalnica teh pol za kredite ne zavaruje več, NLB ne trži hitrega kredita.

Poštna banka Slovenije**Tabela 4.18:** Hitri kredit

Hitri krediti	Letna obrestna mera	Minimalna mesečna anuiteta
do 12 mesecev	7,10% letno	praviloma 20 evr
od 13 do 36 mesecev	7,80% letno	praviloma 20 evr

Strošek odobritve hitrega kredita znaša 1%, oziroma najmanj 30 evrov in največ 60 evrov

(Vir: Poštna banka Slovenije 2009).

Probanka

Hitri kredit Probanke je namenjen komitentom Probanke, ki imajo mesečne prilive na osebni račun. Znesek kredita je največ 6,300 evrov. Obrestna mera je fiksna in znaša od 7%-7,20% letno, ali Euribor+3,1% za kredite od 1 do 2 let. Najmanjša mesečna obveznost je 40 evrov (Probanka 2009).

SKB banka

HITRI GOTOVINSKI KREDIT DO 2 LET

Pogoj, da lahko zaprosimo za hitri gotovinski kredit do 2 let: plačo, pokojnino ali rento prejemamo na osebni račun pri SKB že vsaj 6 mesecev.

Odplačilna doba 3 (4, 5, 6...) do 24 mesecev. Maksimalni znesek kredita do največ 4.500,00 EUR. Znesek se izračuna na osnovi upoštevanja proste 1/3 povprečnega mesečnega priliva plače ali pokojnine za zadnjih 6 mesecev, oziroma do 40 % povprečnega mesečnega priliva plače ali pokojnine za zadnjih 6 mesecev, če le-ta presega 625,00 evrov. Minimalna mesečna obveznost je 40 evrov. Zavarovanje kredita preko zavarovalnice s plačilom zavarovalne premije. Znesek obresti je fiksni in znaša 6,80%. Strošek odobritve kredita znaša 1,5% oziroma najmanj 20 in največ 80 evrov (SKB banka 2009).

Hitri krediti so namenjeni samo komitentom bank. NLB v svoji ponudbi hitrih kreditov ne nudi več, zato je nismo uvrstili v analizo. Skoraj vse banke ponujajo kredite za 36 mesecev, Probanka pa nudi hitre kredite za 24 mesecev.

V večini primerov je omejena najvišja višina odobrenega kredita, le pri Abanki je višina odobrenega hitrega kredita odvisna od poslovnega sodelovanja z banko. Najvišji znesek pri hitrem kreditu se lahko dobi pri Deželni banki in sicer 8.400 evrov, najmanj pa pri Delavski hranilnici in sicer 4.000 evrov. Pri obrestovanju hitrega kredita je najugodnejša SKB banka, ki obrestuje hitri kredit s fiksno obrestno mero 6,8% neglede na časovno dobo. Naslednja najugodnejša banka je Delavska hranilnica, ki nudi naslednje najnižje obresti za posojeni denar. Pri stroških odobritve kredita so le-ti najnižji pri Delavski hranilnici, kjer znašajo 0,56% od zneska kredita. Ostale banke se gibljejo v razponu od 1% pri Poštni banki in Probanki do 1,5% pri Abanki.

4.3.2 Gotovinski kredit

Gotovinski kredit je kredit, ki ima večjo vrednost in daljše odplačilno obdobje kot hitri kredit. Uporabljamo ga za nakupe večje vrednosti, kot so lahko nova notranja oprema hiše, avtomobil, obnova hiše...

Abanka Vip

Najmanjši obrok lahko znaša le 40 EUR.

Tabela 4.19: Gotovinski kredit

Dolgoročni kredit	Komitent	Nekomitent
nad 12 do 36 mesecev	Euribor**+3%	Euribor**+4%
nad 36 do 60 mesecev	Euribor**+3,15%	Euribor**+4,15%
nad 60 do 84 mesecev	Euribor**+3,20%	Euribor**+4,20%
nad 84 do 180 mesecev	Euribor**+3,50%	Euribor**+4,50%

6-mesečni euribor znaša 1,960%

(Vir: Abanka Vip 2009).

Tabela 4.20: Obdelava vloge

Obdelava vloge in odobritev kredita	Komitent	Nekomitent
kredit do 12 mesecev	1,5%, min. 17,00 EUR, maks. 65,00 EUR	2,0%, min. 25,00 EUR, maks. 150,00 EUR
kredit nad 12 mesecev v domači valuti	1,5%, min. 25,00 EUR, maks. 100,00 EUR	3,0%, min. 34,00 EUR, maks. 170,00 EUR
obdelava vloge in odobritev kredita za upokojence	1,0%, min. 13,00 EUR, maks. 65,00 EUR	
Predčasno odplačilo kredita		
izdelava obračuna	polovica stroškov odobritve kredita, min. 6,50 EUR	polovica stroškov odobritve kredita, min. 6,50 EUR

** Ob odobritvi kredita se uporabi Euribor objavljen na zadnji dan v mesecu pred odobritvijo in velja do prve spremembe, ki nastopi na dan 31. 3. ali 30. 9.; 6-mesečni Euribor, določen na dan 31. 1. 2009, znaša 2,206 %
(Vir: Abanka Vipava 2009).

Delavska hranilnica

Znesek kredita: največ do 20.000,00 EUR.

Tabela 4.21:Gotovinski kredit

Meseci	Komitent	Nekomitent
do 12 mesecev,	6,00%	6,50%
nad 12 do 24 mesecev	6,10%	6,60%
Nad 24 do 36 mesecev	6,20%	6,70%
nad 36 do 48 mesecev	6,30%	6,80%
nad 48 do 60 mesecev	6,40%	6,90%
nad 60 do 72 mesecev	7,00%	7,50%
nad 72 do 84 mesecev	7,20%	7,70%
nad 84 do 96 mesecev	7,80%	8,30%
nad 96 do 120 mesecev	6M euribor+5,50% 7,90%.	oz. 6M euribor+6,00% oz. 8,40%.

(Vir: Delavska hranilnica 2009).

Stroški:

- za zavarovanje so od 0,52% do 1,47%,
- za odobritev kredita so 0,56% do 1,30%, minimalno 20,00 EUR, maksimalno 250 EUR,
- za vodenje kredita so 1,50 EUR / mesečno.

Deželna banka

Tabela 4.22: Gotovinski kredit

Gotovinski kredit	Nominalna obrestna mera v %	Referenčna obrestna mera 6 mesečni Euribor + pribitek v %
do 3 mesecev	6,50	
nad 3 do 6 mesecev	7,00	
nad 6 do 12 mesecev	7,40	
nad 12 do 36 mesecev	7,70	3,90
nad 36 do 60 mesecev	8,00	4,00
nad 60 do 72 mesecev	8,20	4,10
nad 72 do 120 mesecev	8,40	4,50

(Vir: Deželna banka 2009).

Tabela 4.23: Obdelava vloge

Odobritev potrošniškega kredita	Komitenti	Nekomitenti
kratkoročni do 12 mesecev	1,2% (najmanj 20,00EUR, največ 150,00 EUR)	2% (najmanj 40,00 EUR, največ 300,00 EUR)
dolgoročni nad 12 mesecev	1,5% (najmanj 25,00 EUR, največ 150,00 EUR)	2% (najmanj 50,00 EUR, največ 300,00 EUR)

(Vir: Deželna banka Slovenije 2009).

Nova Ljubljanska banka

Tabela 4.24: NLB kredit vezan na EURIBOR

	Z zavarovanjem	Brez zavarovanja
nad 11 do 31	Euribor+4,40%	Euribor+4,65%
nad 31 do 51	Euribor+4,65%	Euribor+4,90%
nad 51 do 101	Euribor+5,00%	Euribor+5,25%

(Vir: NLB 2009).

Pri izračunu obrestne mere za kredit s spremenljivo mesečno obveznostjo se uporablja 6-mesečni Euribor, ki je določen na prvi dan v mesecu in velja ves mesec. 6-mesečni Euribor znaša 2,214% (februar).

Tabela 4.25: Gotovinski kredit

Kredit	Z zavarovanjem	Brez zavarovanja
Do 1 leta	6,85%	7,10%
Od 1 – 3 let	6,97%	7,22%
Od 3 do 7 let	7,75%	8%

(Vir: zaposleni na banki).

Tabela 4.26: Strošek odobritve kredita

	Komitenti	Nekomitenti
Z zastavo nepremičnine	1,2% od zneska kredita min. 75,11 EUR max. 500,75 EUR	3,2 od zneska kredita min. 91,80 EUR, max. 959,97 EUR
Zavarovanje z drugimi oblikami	1% od zneska kredita, min 16,69 EUR, max 41,73 EUR	3% od zneska kredita, min. 20,86 EUR max. 104,32 EUR
Stroški izdelave obračuna	Najmanj 4,17 EUR največ polovica stroškov odobritve	Najmanj 4,17 EUR največ polovica stroškov odobritve

(Vir: NLB 2009).

Poštna banka Slovenije

Tabela 4.27: Potrošniški kredit

Meseci	Letna obrestna mera	Minimalna mesečna anuiteta
od 13 do 24 mesecev	7,80% ali Euribor+3,05%	praviloma 35 EUR
od 25 do 36 mesecev	7,80% ali Euribor+3,05%	praviloma 35 EUR
od 37 do 48 mesecev	7,80% ali Euribor+3,15%	praviloma 50 EUR
od 49 do 60 mesecev	7,80 % ali Euribor+3,15%	praviloma 50 EUR
od 61 do 72 mesecev	8,50 % ali Euribor+3,35%	praviloma 50 EUR
od 73 do 84 mesecev	8,60% ali Euribor+3,35%	praviloma 50 EUR
od 85 do 96 mesecev	8,90% ali Euribor+3,35%	praviloma 50 EUR

(Vir: Poštna banka Slovenije 2009).

Tabela 4.28: Strošek obdelava kredita

Odobritev kredita	Stroški kredita
Odobritev kratkoročnega potrošniškega kredita komitentom	1%, najmanj 30,00 EUR, največ 60,00 EUR
Odobritev kratkoročnega potrošniškega kredita nekomitentom	1,5%, najmanj 40,00 EUR, največ 70,00 EUR
Odobritev dolgoročnega potrošniškega kredita komitentom	1%, najmanj 35 EUR, največ 125,00 EUR
Odobritev dolgoročnega potrošniškega kredita nekomitentom	1,5%, najmanj 45 EUR, največ 135,00 EUR
Odobritev potrošniškega kredita komitentom (zavarovanje z zastavo nepremičnine-hipoteko) - kreditojemalec poravna tudi vse stroške vpisa in izbrisa hipoteke	1,5%, najmanj 100,00 EUR, največ 250,00 EUR
Odobritev potrošniškega kredita nekomitentom (zavarovanje z zastavo nepremičnine-hipoteko) - kreditojemalec poravna tudi vse stroške vpisa in izbrisa hipoteke	2,00%, najmanj 150,00 EUR, največ 400,00 EUR
Zavarovanje potrošniškega kredita	po ceniku zavarovalnice

(Vir: Poštna banka Slovenije 2009).

Probanka

Tabela 4.29: Fiksna obrestna mera

	Komitenti	Nekomitenti
Do 12 mesecev	7%	8%
Od 12 do 24 mesecev	7,20%	8,25%
Od 24 do 36 mesecev	7,30%	8,50%
Od 36 do 48 mesecev	7,30%	8,50%
Od 48 do 60 mesecev	7,30%	8,50%
Od 60 do 72 mesecev	7,30%	8,50%
Od 72 do 84 mesecev	7,30%	8,50%
Od 84 do 96 mesecev	7,30%	8,50%

(Vir: Probanka 2009).

Tabela 4.30: Variabilna obrestna mera

	Komitenti	Nekomitenti
Do 12 mesecev		
Od 12 do 24 mesecev	Euribor+3,10%	Euribor+3,80%
Od 24 do 36 mesecev	Euribor+3,20%	Euribor+3,90%
Od 36 do 48 mesecev	Euribor+3,30%	Euribor+4%
Od 48 do 60 mesecev	Euribor+3,40%	Euribor+4,10%
Od 60 do 72 mesecev	Euribor+3,50%	Euribor+4,20%
Od 72 do 84 mesecev	Euribor+3,60%	Euribor+4,30%
Od 84 do 96 mesecev	Euribor+3,70%	Euribor+4,40%

(Vir: Probanka 2009).

Tabela 4.31: Strošek odobritve

	Komitent	Nekomitent
Do 12 mesecev	1% min 84 EUR max 251 EUR	2% min 84 EUR max 334 EUR
Od 12 – 24 mesecev	2% min 84 EUR max 251 EUR	3% min 84 EUR max 334 EUR
Od 36-48 mesecev	2% min 84 EUR max 251 EUR	3% min 84 EUR max 334 EUR
Od 48-60 mesecev	2% min 84 EUR max 251 EUR	3% min 84 EUR max 334 EUR
Od 60-72 mesecev	2% min 84 EUR max 251 EUR	3% min 84 EUR max 334 EUR
Od 72-84 mesecev	2% min 84 EUR max 251 EUR	3% min 84 EUR max 334 EUR
Od 84-96 mesecev	2% min 84 EUR max 251 EUR	3% min 84 EUR max 334 EUR

Zavarovanje na podlagi hipoteke

(Vir: zapiski banke).

SKB banka

Tabela 4.32: Spremenljiva obrestna mera

	Komitent	Nekomitent
nad 1 do 2 let	3M Euribor+3,00%	3M Euribor+3,50%
nad 2 do 3 let	3M Euribor+3,05%	3M Euribor+3,55%
nad 3 do 5 let	3M Euribor+3,15%	3M Euribor+3,65%
nad 5 do 6 let	3M Euribor+3,35%	3M Euribor+3,85%
nad 6 do 7 let	3M Euribor+3,40%	3M Euribor+3,90%
nad 7 do 8 let	3M Euribor+3,75%	3M Euribor+4,25%

(Vir: SKB banka 2009).

Spremenljivo obrestno mero sestavljata referenčna obrestna mera 3M Euribor in obrestna marža, ki je fiksna (nespremenljiva) med celotno odplačilno dobo.

Tabela 4.33: Fiksna obrestna mera

	Komitent	Nekomitent
Nad 1 do 2 let	6,90%	7,40%
Nad 2 do 3 let	7,10%	7,60%
Nad 3 do 5 let	7,10%	7,60%
Nad 5 do 6 let	7,20%	7,70%
Nad 6 do 7 let	7,30%	7,80%
Nad 7 do 8 let	7,40%	7,90%

(Vir: SKB banka 2009).

Dolgoročni gotovinski krediti:

- komitenti SKB - 1,5% od zneska, najmanj 35,00 EUR in največ 135,00 EUR;
- nekomitenti - 2,0% od zneska, najmanj 50 EUR in največ 150 EUR.

Pri gotovinskem kreditu, nam banke ponujajo kredite s fiksno obrestno mero, ta pa ostane skozi celoten čas kreditiranja enaka in kredite z variabilno obrestno mero vezano po večini na 6-mesečni EURIBOR, kar pomeni, da se obresti pri kreditu spreminjajo 2-krat na leto. Banke različno obračunavajo obresti kreditov med komitenti banke in nekomitenti. Nekomitenti banke imajo večje obresti kot komitenti. Delavska hranilnica je edina, ki ne nudi kredita z variabilno obrestno mero. Variabilno obrestno mero ponujajo samo za kredite s trajanjem od 84 do 120 mesecev. Pri kreditih je pri fiksni obrestni meri pri izračunu do 12 mesecev najugodnejša Delavska hranilnica s 6% obrestno mero, pred Deželno banko s 7,4% obrestno mero, največ pa kredit obrestuje Poštna

banka s 7,8%. Pri kreditu do 36 mesecev je najugodnejša Delavska hranilnica s 6,10% obrestno mero pred NLB, ki ima za 36 mesečni kredit 6,97% obrestno mero, največ pa kredit obrestuje Poštna banka s 7,8% obrestno mero. Pri kreditu do 84 mesecev je najugodnejša Delavska hranilnica s 7% obrestno mero pred Probanko, ki ima 7,3%, najbolj pa kredit obrestuje Poštna banka z 8,6% obrestno mero. Izračun je temeljil na komitentih banke oziroma hranilnice. Najugodnejše kredite za nekomitente pri fiksnih obrestih nudi Delavska hranilnica, ki ima obrestno mero pri kreditu do 12 mesecev 6,5%, pred NLB s 7,1% obrestno mero najbolj pa kredit obrestuje Probanka z 8% obrestno mero. Pri kreditu do 36 mesecev, je najugodnejša Delavska hranilnica s 6,6% obrestno mero, NLB ima 7,22% obrestno mero, najbolj pa kredit obrestuje Probanka z 8,5% obrestno mero.

Pri variabilnih obrestnih merah vezanih na 6–mesečni EURIBOR pri kreditih do 36 mesecev so najugodnejše 3 banke z enakimi obrestmi, ki znašajo 5,11%, to so Abanka, Probanka in SKB banka; Poštna banka Slovenije ima 6,05% obrestno mero in Deželna banka, ki ima 6,4% obrestno mero. Pri dolgoročnejših kreditih do 96 mesecev je najugodnejša SKB banka s 5,36% obrestno mero, Probanka 5,5% obrestno mero in Abanko, ki ima 5,46% obrestno mero. Za nekomitente je pri kreditih do 36 mesecev najugodnejša SKB banka s 5,11% obrestno mero, druga najugodnejša je s 5,6% obrestno mero Probanka in Abanka s 5,96% obrestno mero. Pri dolgoročnejših kreditih do 96 mesecev pa je najugodnejša SKB banka s 5,8% obrestno mero, druga najugodnejša je Probanka s 6,2% obrestno mero in Abanko, ki ima 6,46% obrestno mero.

Pri stroških, ki si jih obračunavajo banke za odobritve kreditov so le-ti zelo podobni. Določeni so minimalni in maksimalni zneski, obstaja pa razlika med komitenti in nekomitenti, kjer nekomitenti plačajo več. Pri kreditih do 12 mesecev je najugodnejša Abanka z minimalno 17 evri do največ 65 evrov. Ostale banke imajo po večini najnižji znesek 20 evrov najvišji pa se gibljejo okoli 150 evrov za komitente; pri nekomitentih je najugodnejša Delavska hranilnica z minimalno 20 evri in največ 250 evri.

Pri najemanju gotovinskega kredita je najugodnejša Delavska hranilnica, ki ima najnižje obresti za posojeni denar. Trenutno je najboljše imeti kredit vezan na 6 – mesečni EURIBOR, saj obresti padajo in so trenutno nižje od obresti s fiksno obrestno mero. Prihranek je lahko tudi več kot 1% med razlikami v obrestni meri. Pri najemanju kredita je najpomembneje najti naj ugodnejšo banko in postati njen komitent, saj se lahko na ta način zaradi nižjih obresti prihranimo denar.

4.3.3 Stanovanjski kredit

Hipoteka pomeni v splošnem pomenu zastavno pravico na nepremičnini. S hipotekarnim kreditom razumemo torej s hipoteko zavarovano bančno terjatev. Hipotekarni kredit je namenjen predvsem za financiranje gradbene dejavnosti, posebej stanovanjske zidave. Hipotekarni kredit sodi v kategorijo realnih kreditov, kar pomeni, da njegova

višina ni odvisna od kreditne sposobnosti kreditojemalca, marveč predvsem od vrednosti nepremičnine, ki pomeni kritje kredita. Banka si pri tem kreditu pridobi zastavno pravico z vknjižbo v zemljiško knjigo (Dimovski 1999, 59).

A banka

Tabela 4.34: Stanovanjski kredit

	Komitent	Nekomitent
Nad 1 do 5 let	Euribor***+2,30 o.t.	Euribor***+3,30 o.t.
Nad 5 do 10 let	Euribor***+2,40 o.t.	Euribor***+3,40 o.t.
Nad 10 do 15 let	Euribor***+2,70 o.t.	Euribor***+3,70 o.t.
Nad 15 do 20 let	Euribor***+2,80 o.t.	Euribor***+3,80 o.t.
Obdelava vloge in odobritev kredita v domači valuti	2,0%, min. 34,00 EUR, maks. 170,00 EUR	3,0%, min. 63,00 EUR, maks. 230,00 EUR
obdelava vloge in odobritev kredita z valutno klavzulo	2,0%, min. 38,00 EUR, maks. 172,00 EUR	3,0%, min. 68,00 EUR, maks. 235,00 EUR
predčasno odplačilo kredita	polovica stroškov odobritve kredita, min. 6,50 EUR	polovica stroškov odobritve kredita, min. 6,50 EUR

** Ob odobritvi kredita se uporabi Euribor objavljen na zadnji dan v mesecu pred odobritvijo in velja do prve spremembe, ki nastopi na dan 31. 3. ali 30. 9.; 6-mesečni Euribor, določen na dan 31. 1. 2009, znaša 2,206 %
(Vir: Abanka Vipa 2009).

Tabela 4.35: Delavska hranilnica

Obdobje	Fiksna o. m .	Spremenljiva o. m.
do 120 mesecev	7,00%	Euribor+4,60%,
do 180 mesecev	7,50%	Euribor+5,10%,
do 240 mesecev	7,80%	Euribor+5,40%,
do 300 mesecev	8,20%	Euribor+5,80%
do 360 mesecev	8,50%	Euribor+6,10%.

(Vir: Delavska hranilnica 2009).

Stroški:

- stroški zastave hipoteke,
- stroški odobritve kredita 0,80% od zneska kredita, najmanj 146,05 EUR in največ 333,83 EUR .

Deželna banka Slovenije**Tabela 4.36:** Stanovanjski kredit

	NOM	Referenčna obrestna mera 6 mesečni
	v %	Euribor + pribitek v %
Do 12 mesecev	7,10	
Do 72 mesecev	7,70	
Nad 12 do 120 mesecev	7,70	7,70
Nad 120 do 240 mesecev		3,20
Nad 240 do 360 mesecev		3,40

(Vir: Deželna banka Slovenije 2009).

Tabela 4.37: Strošek obdelave

Odobritev stanovanjskega kredita	Komitenti	Nekomitenti
do 120 mesecev, zavarovan pri zavarovalnici	1,2% (najmanj 30,00 EUR, največ 200,00 EUR)	1,2% (najmanj 60,00 EUR, največ 400,00 EUR)
do 360 mesecev, zavarovan s hipoteko ali drugim stvarnop-ravnim zavarovanjem	1,5% (najmanj 30,00 EUR, največ 250,00 EUR)	1,5% (najmanj 60,00 EUR, največ 500,00 EUR)

(Vir: Deželna banka Slovenije 2009).

Nova Ljubljanska banka

Tabela 4.38: Stanovanjski kredit

	nad 11 do 10l	nad 10l do 30l*
Stranka, ki ima NLB osebni račun in varčuje	Euribor+3,30%	Euribor+3,55%
Ostali	Euribor+3,40%	Euribor+3,65%

*za mlade do 45 let je ročnost kredita do 30 let
Pri izračunu obrestne mere se uporablja 6 Euribor, ki je določen na prvi dan v mesecu in velja ves mesec. 6-mesečni Euribor znaša 2,214% za mesec februar (Vir: NLB 2009).

Tabela 4.39: Stroški obdelave

	Komitenti	Nekomitenti
Zavarovanje z zastavo nepremičnine	1,2% od zneska kredita, min. 75,11 EUR, max. 505,75 EUR.	3,2% od zneska kredita min. 91,80 EUR, max. 959,77 EUR.
Zavarovanje z drugimi oblikami zavarovanja	1% od zneska kredita min. 25,04 EUR, max. 125,19 EUR.	3% od zneska kredita min. 41,73 EUR, max. 166,92 EUR.

(Vir: NLB 2009).

Poštna banka Slovenije

Tabela 4.40: Stanovanjski kredit

odplačilna doba	Obrestna mera za komitente	Obrestna mera za nekomitente
do 60 mesecev	Euribor+2,35%	Euribor+2,65%
od 61 do 120 mesecev	Euribor+2,45%	Euribor+2,75%
od 121 do 180 mesecev	Euribor+2,55%	Euribor+2,85%
od 181 do 240 mesecev	Euribor+2,65%	Euribor+2,95%
od 241 do 300 mesecev	Euribor+2,75%	Euribor+3,05%
od 301 do 360 mesecev	Euribor+2,95%	Euribor+3,25%

(Vir: Poštna banka Slovenije 2009).

Probanka**Tabela 4.41:** Stanovanjski kredit

Obdobje	Fiksna o. m. komitent	Variabilna o. m. komitent
Do 5 let	7,5%	
Od 5 do 10let	7,5%	
Od 10 do 15 let		Euribor+2,90%
Od 15 do 20 let		Euribor+2,90%

(Vir: Probanka 2009).

Kakšni so stroški?

Stroški so odvisni od odplačilne dobe stanovanjskega kredita, oblike zavarovanja in vašega sodelovanja z banko. Izračunavajo se v odstotku od zneska kredita v skladu z veljavno tarifo nadomestil banke. Stroški odobritve kredita so nižji za komitente banke (vir: Probanka 2009).

SKB banka**Tabela 4.42:** Kredit z zastavo nepremičnine

	Fiksna o. m.	Spremenljiva o. m.	Nekomitenti	Nekomitent
do 5 let	6,20%	3M euribor+2,70%	7,20%	3M euribor+3,70%
nad 5 do 10 let	6,20%	3M euribor+2,75%	7,20%	3M euribr+3,75%
nad 10 do 15 let	6,30%	3M euribor+3,05%	7,30%	3M euribor+4,05%
nad 15 do 20 let	6,40%	3M euribor+3,10%	7,40%	3M euribor+4,10%
nad 20 do 25 let	6,50%	3M euribor+3,20%	7,50%	3M euribor+4,20%

(Vir: SKB banka 2009).

Tabela 4.43: Zavarovanje drugo (vrednostni papir, vezan denar)

	Fiksna o.m.	Nekomitent	Spremenljiva m.	o. Nekomitenti
do 5 let	6,45%	7,45%	3M euribor+2,95%	3M euribor+3,95%
nad 5 do 10 let	6,45%	7,45%	3M euribor+3,00%	3M euribor+4,00%
nad 10 do 15 let	6,55%	7,55%	3M euribor+3,30%	3M euribor+4,30%
nad 15 do 20 let	6,65%		3M euribor+3,35%	
nad 20 do 25 let	6,75%		3M euribor+3,45%	

* Zavarovanje kredita s plačilom zavarovalne premije je možno le za kredite do 15 let
(Vir: SKB banka 2009).

Fiksna obrestna mera je obrestna mera, ki je nespremenljiva od datuma sklenitve kreditne pogodbe do zapadlosti kredita.

Spremenljiva obrestna mera je obrestna mera, ki jo sestavljata spremenljiva referenčna obrestna mera in obrestna marža, ki je fiksna (nespremenljiva) vso odplačilno dobo.

Referenčna obrestna mera se uporablja pri stanovanjskih kreditih v EUR. Uporablja referenčna obrestna mera trimesečni EURIBOR.

Stroški odobritve stanovanjskega kredita znašajo za stranke SKB (prejemanje plače, pokojnine ali rente na osebni račun v SKB) 1,5% od zneska - najmanj 70,00 EUR in največ 260,00 EUR.

Za tiste, ki ne prejemanje plače prek osebnega računa v SKB, lahko znašajo stroški odobritve 2% od zneska - najmanj 75 EUR in največ 290 EUR (SKB banka 2009).

Pri analizi hipotekarnih kreditov smo se omejili na kredite z zastavo nepremičnine. Ugotovili smo, da banke ponujajo različne obresti za komitente kot nekomitente, ponujajo pa kredite za daljšo dobo odplačevanja. Krediti so večinoma omejeni na 30 let pri vseh bankah, razen pri Abanki, kjer lahko stanovanjski kredit dobite za dobo 20 let. Abanka, Poštna banka in NLB so banke, ki ponujajo hipotekarni kredit samo z variabilno obrestno mero.

Pri fiksni obrestni meri je za komitente najbolj ugodna pri dobi do 10 let SKB banka s 6,2% obrestno mero, najmanj ugodna pa je Deželna banka s 7,7% obrestno mero. Pri kreditih do 20 let je naj ugodnejša SKB banka s 6,4% obrestno mero, najmanj pa Delavska hranilnica s 7,8% obrestno mero. V tem delu je potrebno poudariti, da vse ostale banke, razen SKB in Delavske hranilnice nudijo kredite nad 20 let samo še z

variabilno obrestno mero vezano na EURIBOR. Za nekomitente je pri fiksnih obrestnih merah mogoče dobiti kredit le pri SKB banki.

Pri variabilni obrestni meri je pri kreditu do 10 let najugodnejša SKB banka s 4,35% obrestno mero, največjo obrestno mero računajo v Delavski hranilnici s 6,6% obrestno mero. Pri kreditu do 20 let sta najugodnejši SKB in Probanka s 4,7% obrestno mero najmanj, pa Delavska hranilnica s 7,4% obrestno mero. Pri kreditih do 30 let pa je rezultat enak kot pri kreditih za dobo 20 let. Pri nekomitentih je pri kreditu z odplačilno dobo 10 let najugodnejša Probanka s 4,70% variabilno obrestno mero, najmanj ugodna pa je Delavska hranilnica s 6,6% variabilno obrestno mero. Pri kreditih z odplačilno dobo 20 let je kredit najugodnejši pri Probanki, ki ga obrestuje s 4,7% variabilno obrestno mero, najmanj ugodno obrestno mero ima Delavska hranilnica, s 7,4% obrestno mero.

4.4 Elektronsko bančništvo

Z razvojem interneta in mobilne telefonije, so ponudniki na trg postavili vedno nove rešitve v skladu z vedno večjim razvojem in širitvijo novih storitev. Najprej je bilo za širitev elektronskega bančništva pomemben razvoj interneta, kasneje pa so v elektronsko bančništvo vstopili tudi mobilni operaterji.

Poznamo dve vrsti e-denarja. To sta identificiran in anonimen denar (tudi poznan kot digitalni denar). Identificiran denar vsebuje podatke, ki razkrijejo identiteto osebe, ki je dvignila denar iz banke. Anonimen e-denar, deluje tako kot pravi denar. Ko ga dvignemo iz računa, ga lahko zapravljamo ne da bi pustili kakšno sled pri transakcijah. (Miller 2009).

Z rastjo komercialnega bančništva so se povečale tudi zahteve po novih storitvah in povečanje pomembnosti prenosa preko omrežij, tako interneta, kot tudi preko mobilnega telefona. (FDIC 2009).

Vendar pa so bile opredelitve elektronskega poslovanja kot procesa, ki zajema zgolj elektronski prenos podatkov, preozke. Poslovanje namreč vključuje tudi organizacijo dela zaradi večje učinkovitosti in druge ciljne komponente, ki so pri posameznih vrstah poslovanja različne. (Toplišek 1998, 5).

Pojem elektronsko poslovanje izhaja iz angleškega izraza »electronic commerce«, ki v ožjem smislu pomeni celoto nekaterih procesov, ki podpirajo trgovsko, poslovno dejavnost in lahko vključujejo potrošnike, proizvajalce, prodajalce, ponudnike storitev in posrednike (Pavliha 2002, 24).

Besedna zveza elektronsko bančništvo je v zadnjem času zelo pogosto uporabljena, vendar tisti, ki jo uporabljajo, razumejo pod tem pojmom različne stvari: od raznovrstnega komuniciranja bančnih komitentov z banko do pravih denarnih in finančnih transakcij, vsem pa je skupno, da poteka s pomočjo elektronskih medijev (Hernaus 1997, 147). Prva banka, ki je v Sloveniji uvedla spletno bančništvo, je bila SKB banka.

Elektronsko bančništvo razumemo kot elektronsko poslovanje v bankah. V elektronsko bančništvo uvrščamo bančne storitve, ki se upravljajo po elektronski poti. Po elektronski poti opravljajo banke storitve, kot so: bančni avtomati, plačilne kartice, telefonsko bančništvo, mobilno bančništvo in internetno bančništvo.

Ekonomisti se večinoma strinjajo, da virtualnost na tekmovalnem bančnem področju, dobra za storitve in vodi k odličnim rezultatom v smislu izboljšane kakovosti storitev in nižjim stroškom. (England 2009).

Elektronsko bančništvo se nanaša na storitve bančništva in pomeni neposreden dostop do osebne banke z računalnikom doma, v službi in to 24 ur na dan in 365 dni na leto. Uspeh na elektronskem trgu zagotavljajo le prava strategija in jasno določeni cilji. Analiza vodilnih pri poslovanju po internetu je pokazala, da so najpomembnejši cilji doseči in pritegniti nove stranke ter jih tudi obdržati. Pri tem je pomembno, da so uporabniki interneta bolj izobraženi in imajo večjo kupno moč (SKB banka 2009). Prednosti elektronskega bančništva so:

- cenejše plačevanje položnic,
- prihranjen čas, ko nam ni treba oditi v banko in čakati,
- dostopnost do osebnega računa vse dni v letu,
- hitro in enostavno delovanje.

Slabost pa je v večji meri povezana z visokimi stroški, ki jih banke imajo z uvedbo elektronskega bančništva, v veliki meri pa tudi ni uporabna za vse uporabnike.

4.4.1 Oblike elektronskega bančništva

Bančni avtomati

Prvi bankomat je leta 1967 dala v uporabo britanska Barclays banka, za izumitelja bančnega avtomata pa velja John Shepherd-Barron. (BBC 2009). Prvi bankomat v Sloveniji pa je bil bankomat Nove Ljubljanske banke, ki je začel delovati leta 1991.

Bančni avtomat je samopostrežni terminal, ki nam omogoča bančne transakcije. Z bančno kartico pa lahko na njem dvigujemo in polagamo gotovino, ter na nekaterih tudi oddamo položnice, ki naj jih banka poravna z našega računa.

V Sloveniji je bilo leta 2000 865 bankomatov, leta 2008 pa je bilo v mreži bankomatov, ki jo opravlja Bankart 1727 (Bankart 2009).

Telefonsko bančništvo

Telefonsko bančništvo poteka na dva načina. Poteka lahko preko bančnega avtomatskega odzivnika ali pa prek bančnega operaterja. Telefonsko bančništvo je primerno predvsem za stik z banko, ko le-tega ne moremo opraviti z računalnikom, ali pa nam oviro predstavlja čisto nekaj drugega.

Če vzpostavimo stik z bančnim operaterjem, pa lahko telefonsko opravimo več storitev, kot so plačila položnic, podaljšanje vezave denarja, prenos med računi, nakazilo v tujino, naročilo potovalnih čekov, preverjanje stanja na računu, oddaja prošnje za izdajo nove plačilne kartice...

Mobilno bančništvo

Prva banka pri nas je mobilno bančništvo uvedla SKB banka. Banka omogoča pregled stanja in prometa na transakcijskem računu. Uporabnikom WAP (Wireless Application Protocol) storitev omogočajo varen in udoben vpogled v stanje in promet na uporabnikovem računu.

Plačilne kartice

Prve plačilne kartice so se v svetu pojavile že leta 1950. Zaradi prednosti plačilnih kartic (»denar« imamo vedno pri roki, nekatere kartice omogočajo odlog plačila) se njihova uporaba vedno bolj širi. V Sloveniji je bilo konec junija 2008 izdanih kar 3,9 milijona plačilnih kartic, ki jih uporabljamo tudi za plačilo blaga in storitev. V prvi polovici lanskega leta smo Slovenci raje kot z gotovino plačali s kartico pri 68 milijonov nakupov, dodatna dva milijona transakcij pa smo opravili v tujini. (Evro-za vse nas 2009). Pri poslovanju s plačilnimi karticami pa moramo paziti na potrošen denar. Skrbno je potrebno pregledovati izpiske in imeti nadzor nad porabo, da se nam ne bi zgodilo, da porabimo preveč denarja, kot pa ga v resnici imamo. Ravno poraba denarja je pri plačilnih karticah največji problem (Mojdenar 2009).

Internetno bančništvo

Internetno bančništvo je najbolj razširjeno med elektronskim bančništvom. Za dostop do internetnega bančništva potrebujemo samo računalnik, priklon na internet in dostop do strežnika banke. Te dostope pa imajo banke urejene vsaka po svoje. Da dobimo dostop do spletne strani banke, katere smo komitent, je potrebno urediti pri svojem bančniku. Za dostop ni potrebna nobena posebna oprema ali programi. Prednost internetnega bančništva je predvsem v dostopnosti in nizkih stroških za komitente. Zaradi razširitve te oblike bančništva morajo banke biti posebej pozorne, da uporabnikom ponujajo dovolj visoko zaščito varnosti, saj lahko samo en vdor povzroči veliko škodo tako banki kot tudi uporabnikom.

4.4.2 Varnost pri elektronskem bančništvu

Dobra in zaupanja vredna zaščita podatkov je nujna osnova elektronskega bančništva. Zato ni dovolj, da je rešitev e-banke preprosta, dobro oblikovana in odzivna, temveč mora zagotavljati tudi veliko varnost. Omogočiti mora, da so podatki o plačilnih transakcijah tajni in jih lahko prebere le tisti, ki so mu namenjeni. To zagotavljata šifri-

ranje (enkriptiranje) pri pošiljatelju in dešifriranje (dekriptiranje) pri prejemniku. Prejemnik mora imeti tudi možnost preveriti, ali so bili podatki o plačilnih transakcijah pri prenosu poplačani, kdo je podatke o plačilnih transakcijah poslal in kdo je odobril poslane plačilne naloge. (Halcom 2009).

Pomembni pristopi za varnost pa niso le pri banki, ampak tudi pri uporabniku. Uporabnik lahko za zaščito veliko naredi, če ne odpira sumljive pošte. Z odprtjem pošte, ki vsebuje kakšno od oblik virusov, pomeni, da lahko do naših podatkov dostopa tretja oseba, ne da bi mi to vedeli. Dostop je lahko še toliko hujši, če ta oseba pridobi katerega od bančnih certifikatov, ki ga imamo na računalniku, s tem pa lahko brez težav dostopa do naše spletne banke in s tem posledično do našega računa. Posledica tega pa je lahko izpraznjen račun, ali pa celo negativno stanje na našem računu. Proti vdorom pomagajo osebni požarni zid in anti virusni programi, ki se lahko kupijo preko interneta ali pri prodajalcih s programsko opremo. Varnost pa je mogoče zagotoviti še s:

- šifrirano povezavo,
- požarnimi zidovi,
- pametno kartico s PKI certifikatom,
- identifikacijsko kartico.

Tabela 4.44: Moderne bančne poti

Banka	Elek. banka pristop	Elek. banka mesečno	Telef. banka	Telef. banka mesečno	Mobilna banka	Mobilna banka mesečno
Abanka	0,00	0,42			0,00	0,00
Delavska hranilnica	0,00	0,42				
Deželna banka	16,27	0,42				
NLB	25,50	0,65	10,00	0,00	6,26	0,00
Poštna banka	20,86	0,42				
Probanka	25,20	0,00				
SKB banka	23,00	0,44	23,00	0,44	23,00	0,44

(Vir: Banka Slovenije 2009).

Pri sodobnih tržnih poteh vse opisane poti ponujata svojim uporabnikom NLB in SKB banka. Pri pristopu k elektronskem bančništvu komitentu ne računata nič Abanka in Delavska hranilnica, najdražja banka je NLB s 25,50 evri. Mesečno elektronsko ban-

čništvo pri Probanki stane nič evrov, NLB pa uporabniku računa 0,65 evra. Telefonska banka je najugodnejša pri NLB z 10 evri, najdražja pa je SKB banka, omenjeni banki sta tudi edini, ki ponujata omenjeno storitev. Mesečno NLB uporabnikom telefonske banke ne računa nič, SKB pa 0,44 evra. Mobilna banka je popolnoma brezplačna pri Abanki, ki tudi ne računa mesečne uporabe, največ računa SKB banka za uporabo mobilne banke v znesku 23 evrov, mesečno pa se še pri SKB banki doplača 0,44 evra.

5 ZAKLJUČEK

V nalogi smo se osredotočili na banke, ki delujejo na območju Slovenj Gradca. Omejili smo se samo na tiste njihove storitve, ki so enake in jih je mogoče primerjati. Zaradi enakih storitev smo lahko dobili tudi podroben pregled in le-tega v nalogi tudi naredili. Vsaka banka, poleg osnovnih oblik varčevanja in kreditov, nudi tudi druge storitve, ki pa so med bankami različne, oz. se imenujejo tudi drugače. Teh storitev nismo mogli primerjati med seboj, ker gre za različne produkte. Raziskava, ki smo jo opravljali pri omenjenih bankah, je temeljila na obrestnih merah, ki so jih banke imele v mesecu februarju, saj je pri nekaterih bankah na področju obrestnih mer prišlo do sprememb le-teh.

Razlike bank so v marketinškem pristopu. Tako se Nova Ljubljanska banka več pojavlja v medijih s svojimi novimi storitvami in ugodnostmi kot Delavska hranilnica, čeprav je diplomsko delo pokazalo, da je Delavska hranilnica v osebnih računih najugodnejša, tudi za nekatere kratkoročne kredite in varčevanja. Seveda se tu banke med sabo ne razlikujejo, zato sklepamo, da je za uspešnost banke pomemben tudi pristop do ljudi in kako potem te ljudi banka oskrbi s pravimi informacijami in jim zna ponuditi ugodne storitve in produkte.

Kot smo tudi predvidevali, obstajajo razlike med obravnavanjem komitentov in nekomitentov določene banke. V primeru kredita je kredit ugodnejši za komitente kot za nekomitente. Seveda pa si mora vsak posameznik izračunati, kaj je za njegove potrebe ugodneje, ali si dobi kredit po fiksni obrestni meri ali pa po variabilni. Pri variabilnih kreditih pa je odvisno od banke ali ima EURIBOR, 3-mesečni EURIBOR ali 6-mesečni EURIBOR. Pri variabilnih obrestnih merah smo ugotovili, da so krediti ta trenutek ugodnejši, kot pa krediti s fiksno obrestno mero. Pričakuje pa se še dodaten padec EURIBOR-ja. Kreditojemalec si mora izbrati najugodnejšo varianto za svoje potrebe. Iz raziskave, ki smo jo naredili, je razvidno, da je kreditiranje banke odvisno tudi od bonitete, ki jo imamo pri banki. Dobra boniteta pri banki nam lahko omogoči višji kredit.

E-bančništvo olajša uporabnikom poslovanje z banko. Je oblika poslovanja, ki je v razvoju in ima možnost se še dodatno širiti, predvsem v možnostih dostopa do opravljanja storitev na področju mobilnega bančništva, ki bi bilo podobno domačemu spletnemu dostopu. Delo preko elektronskega bančništva poteka hitreje in uporabnik ne izgubi časa, ker mu ni potrebno stati pred bančnim okencem, da bi opravil določeno storitev. To pa ni edina prednost e-bančništva, prednost so tudi privarčevani stroški, ki si jih banke obračunajo za opravljeno storitev in so načeloma manjši, kot pa če zadeve urejamo pri bančnem okencu.

LITERATURA

- Dimovski, Vlado. 1999. *Bančništvo*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- England, Catherine. 1996. *Cyberbanking and Currency Competition*.
[Http://www.cato.org/moneyconf/14mc-3.html](http://www.cato.org/moneyconf/14mc-3.html) (30. 3. 2009).
- Federal Deposit Insurance Corporation. 2005. *Funds transfer system risks*.
[Http://www.fdic.gov/regulations/safety/manual/section4-6.html#funds](http://www.fdic.gov/regulations/safety/manual/section4-6.html#funds) (30. 3. 2009).
- Glogovšek, Jože. 2007. *Bančni menedžment*. Maribor: Pivec.
- Lavrač, Vladimir. 2007. *Slovenska pot do prevzema evra*. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja v Ljubljani.
- Majce, Janez. 2001. *Slovenski denar*. Ljubljana: Banka Slovenije.
- Miller, Jim. 2007. *Answers to Frequently Asked Questions about Electronic Money and Digital Cash*. [Http://projects.exeter.ac.uk/RDavies/arian/emoneyfaq.html](http://projects.exeter.ac.uk/RDavies/arian/emoneyfaq.html) (30. 3. 2009).
- Pavliha, Marko. 2002. *Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (ZEPEP)*. Ljubljana: GV založba.
- Ribnikar, Ivan. 1997. *Denarni sistem in denarna teorija 1 del*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Ribnikar, Ivan. 2000. *Monetarna ekonomija III*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Toplišek, Janez. 1998. *Elektronsko poslovanje*. Ljubljana: Atlantis.
- Urad vlade RS za komuniciranje. 2007. *Slovenija v Evropski uniji*. Ljubljana: Urad vlade RS za komuniciranje.
- Urad vlade za informiranje. 1999. *Slovenija v Evropski uniji*. Ljubljana: Urad vlade RS za informiranje.

VIRI

- Abanka. 2009. Naslov. <http://www.abanka.si> (6. 2. 2009).
- Bankart. 2009. Naslov. <http://www.bankart.si> (19. 2. 2009).
- BBC. 2009. Naslov. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/6230194.stm> (12. 2. 2009).
- Banke Slovenije. 2009. Naslov. <http://www.bsi.si> (1.2.2009).
- Delavska hranilnica. 2009. Naslov. <http://www.delavska-hranilnica.si> (6. 2. 2009).
- Deželna banka. 2009. Naslov. <http://www.dbs.si> (10. 2. 2009).
- Evro-za vse nas. 2009. Naslov. <http://www.evro.si> (14. 2. 2009).
- Halcom. 2009. Naslov. <http://www.halcom-ca.si> (26. 2. 2009).
- Letno poročilo NLB skupine 2007. Naslov. <http://www.nlb.si/lp2007/lpslo/2.html> (1. 3. 2009).
- Letno poročilo SKB banke 2007. Naslov. <http://www.skb.si/banka/letnoporocilo2007.html> (1. 3. 2009).
- Moj denar. 2009. Naslov. <http://www.mojdenar.com> (26. 2.2009).
- Nemška centralna banka. 2009. Naslov. <http://www.bundesbank.de> (2. 3. 2009).
- Nove Ljubljanske banke. 2009. Naslov. <http://www.nlb.si> (10. 2. 2009).
- Probanka. 2009. Naslov. <http://www.probanka.si> (10.2.2009).
- Poštna banka Slovenije. 2009. Naslov. <http://www.pbs.si> (10. 2. 2009).
- SKB banka. 2009. Naslov. <http://www.skb.si> (10. 2. 2009).
- Statistični urad Republike Slovenije 2009. Naslov. <http://www.stat.si> (1.2.2009).
- Zakon o Banki Slovenije ZBS – 1 (Ur. l. RS, št. 50/2002, 39/2006, 72/2009-UPB1).
- Združenje bank Slovenije. 2009. Naslov. <http://www.zbs-giz.si> (6. 2. 2009).